

repertoár malé scény

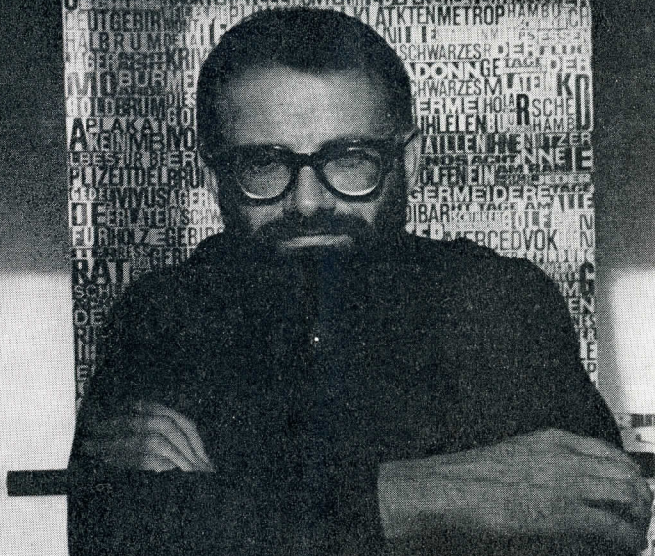
ROČNÍK 4 | 1966 | ČÍSLO 10

sm

ST
ES
UHJAHR
nes
THE
DIE INTERNATIONALE
HEM
SABA
UMOR AUS
KE
DER
ISDER
POPE
EX
JAMBON
SCHALT
GUTEN
SOUTHER
UEQUIT
BATIV
HODE RAY K
WELN
ZEN

CHONE
BU
FIN GIMMENT
KONK NACKTEN TILLEN INTER
UT GERHIM
ALBRUM
GERE
MOB
HODBRUM
APLAKAT
LBSST IN DER
PIZZEITUE
VIVUS
OCHER LATE
FUR
NAT
SCH
DE
IN
E

Karel Frenkel

YVONNE YVONNE YVONNE YVONNE YVONNE YVONNE YVONNE

BUDOVA

HERBERT W. FRANKE

Modré slunce kleslo za obzor a červené slunce vítězně stoupalo. Mezi nimi se jako střecha klenul neuvěřitelně fialový oblouk.

Fontain pochodoval v závěru kolony. Přicházeli ze všech stran, vlnící se šedé čtverce, pohybliví se stejným směrem k jednomu bodu na západě: k mostu, který spojoval město s ostrovem. Provoz řídili policejní roboti.

Fontain byl zedník. To znamená, že směl na sebe vršit kameny, které k němu přivlékali z polí nosiči. Zednickou lžící nahazoval plastikovou maltu na volné horní plochy a zasazoval další kameny.

Během práce nemluvili. Inspekční roboti bez ustání přecházeli za řadami pracujících. Teprve v době volna, v několika málo hodinách modré noci, které jim zbývaly před spaním, mohli o tom hovořit — o budově, kterou stavěli, jak budou žít uvnitř až bude hotová, jak to potom bude příjemné. Teď dostačoval obytný prostor k tomu, že každý měl svou bytovou jednotku — jejich práce jim zaručovala nárok na nadbytečnou plochu.

Budova se rozkládala do dálky ve všech směrech; ještě žádný z nich neviděl celý ostrov, a přestože každému z nich bylo denně určováno jiné pracoviště, nikdo neměl tušení ani jak vypadá její půdorys. Od toho zde byli roboti.

Celé generace pracovaly na výstavbě budovy a nyní konečně bude hotova. Do deseti let? Do dvaceti? Fontain se jednou zeptal dozorcího robota. Vyneslo mu to tři noci v chladné kobce zálaře.

Stál na lešení a vrstvil kámen na kámen. Měl daleký výhled, přesto však viděl jen šedé zdi, místy vyšší, místy nižší. Všude kolem stáli na lešení jeho druzi. A dole pobíhali sem a tam nosiči s velkými koši.

Pokud sahala jeho paměť, pracoval zde denně. Nikdy o tom příliš nepřemýšlel.

Ale teď, když se tajně ohlédl a hleděl přes nekonečné zdi, připadala mu budova náhle jako něco zlého, a v jednom okamžiku mu prolétla hlavou rouhavá myšlenka: strhnout tyto základy, srovnat zdi se zemí — a oddat se bezstarostnému životu ve starém městě. Ale rychle tyto myšlenky opustil. Potom se Fontain provinile vrátil ke svým kamenům a pokračoval se zdvojnásobeným úsilím dále.

Fialové svítání nad městem ohlašovalo ráno, poslední červené paprsky bledly ve světle modrého dne.

Obyvatelé města byli na pochodu k východu — k mostu, k ostrovu, ke svému pracovišti. Co leželo mimo ostrov nevěděli. O to se žádný z nich nezajímal. Nezbyval jim na to čas. Když se večer vrátili z práce, byli k smrti unavení. Kuchyňští roboti jim vydali jídlo a oni potom rychle usínali ve svých postelích.

Hassan byl dělník. To znamená, že páčil kameny při bourání zdi. Bylo to namáhavé zaměstnání, protože kameny byly slepeny hmotou tvrdou jak sklo. Ale stále to bylo lepší než práce nosičů, kteří celé dny vláčeli tyto kameny na vzdálené rumišťe.

Hassan měl příjemný pocit, že dělá důležitou práci. Pro něho zde nemuseli být dozorcí roboti, kteří neustále kontrolovali postup práce. Kamkoli ho postavili, konal svou práci a plnil svůj úkol. Dřepěl na lešení a zasazoval svým kladivem dlátu úder za úderem až jasně zvonilo. V hlavě se mu převalovaly temné sny, naděje na krásný čas, až bude rumišťe uklizeno a urovnáno a až budou zakládat hydroponické zahrady. Dosud stačila potrava právě pro normované příděly, ale potom budou moci jíst a pít do sytosti a těšit se z nadbytku.

Hassan vzepjal celé tělo a srazil další kámen, ten se rozhoupal v záchytné síti. V příštím okamžiku už ho uchopil jeden z nosičů a vhodil ho do koše.

Hassan si setřel pot s čela a podíval se do dálky přes svou zeď, na zubaté okraje ostatních zdí, na nichž pracovali jeho kamarádi. Jak vysoká asi budova kdysi byla? Jeho mozkiem zachvěl impuls, absurdní myšlenka, podivná vize, ale bolestně zřetelná:

Stavět dál tuto zeď, stále výše, spojit ji v obrovskou, mohutnou, vše ovládající

stavbu, z jejíchž cimbuří bude lze přehlédnout celý ostrov! Ale ihned mu byla zřejmá nesmyslnost této myšlenky a Hassan znovu nasadil dláto, ještě trochu zmatený, ale bez váhání — s jistotou toho, za něhož myslí jiní.

Přeložil Karel Trinkewitz

Paul Anka v Praze. Foto Diabola

ACH BLUES, TRPKÁ BLUES

NĚKDO PREJ NEVÍ, CO JE TO SOUŽIT SE

Někdo prej neví, co je to soužit se,
někdo prej neví, co je to soužit se,
nic není horší než tahle tesknice.

Namluv si dva, tři, s jedním se neutrap,
namluv si dva, tři, s jedním se neutrap,
ba ne — tím hůř, vždyť chlap je jako chlap.

Bože, ten vlak, vlak na východ, ten sraz,
Bože, ten vlak, vlak na východ, ten sraz,
ať strojvůdce i topič zlomí vaz.

Zajdu si k řece, sednu si do trávy,
zajdu si k řece, sednu si do trávy,
a pak tam skočím, až mě to votráví.

Kdyby šlo trápení počítat za jmění, byla bych milionář,
kdyby šlo trápení počítat za jmění, byla bych milionář,
kdyby šlo trápení počítat za jmění, byla bych milionář.

BLUES PRO NIČEMY

Zbláznila ses někdy už do ničemy do chlapa,
zbláznila ses někdy už do ničemy do chlapa,
aťs dělala cos chtěla, nikdy nechápal.

Bylas celá bez sebe, ať byl sprostěj jako kat,
bylas celá bez sebe, ať byl sprostěj jako kat,
nic ti nebylo dost těžký pro něj udělat.

Je na tebe jako med, než tě zblázní, než tě má,
je na tebe jako med, než tě zblázní, než tě má,
pak je najednou jak nůž ten tvůj ničema.

Bože můj, snad vopravdu každej chlap je necita,
bože můj, snad vopravdu každej chlap je necita,
nejdřív by tě láskou sněd, pak seš vodbytá.

Devatenáct jich potkávám, když vyjdu před barák,
devatenáct jich potkávám, když vyjdu před barák,
vosumnáct z nich je nekňubů, ten zbylej darebák.

Bože můj, bože, bože můj, to volá do nebes,
bože můj, bože, bože můj, to volá do nebes,
ten mizera se mnou zachází, jako bych byla pes.

JESTLI SE ZAMILUJEŠ

Jestli se zamiluješ, Pánu Bohu duši odevzdej,
jestli se zamiluješ, Pánu Bohu duši odevzdej,
svůj život d'áblovi a lásku svý holce dej.

Zkus potom všecko, co tě napadne,
zkus potom všecko, co tě vůbec napadne,
ta ženská s tebou stejně zatočí, když ji to popadne.

Pak svěsíš hlavu, je ti skoro ke pláči,
svěsíš hlavu, je ti skoro ke pláči,
máš rád tu ženskou, ale to jí nestačí.

Já bych chtěl v náručí, má milá, v náručí tě mít,
chtěl bych tě v náručí, má milá, v náručí tě mít,
počítám dny, nežli mě přijdeš navštívit.

VEM MĚ ZPÁTKY

Vem mě zpátky, holka, zkus to se mnou ještě jedenkrát,
vem mě zpátky, zkus to se mnou ještě jedenkrát,
když ti nevyhovím, tak to není moje chyba akorát.

Ona je jak dítě, jako perníková panenka z výkladu,
je jak dítě, jako perníková panenka z výkladu,
jestli nemůžu mít tuhle holku, nechci žádnou náhradu.

Já tě mám rád, holka, ale mám to s tebou štrapáci,
mám tě rád, holka, ale mám to s tebou štrapáci,
couráš po ulici celý dny a večír se nevracíš.

SAMOTNÁ V DOMĚ

Sedím sama v domě a mám v hlavě paniku,
sedím sama v domě a mám v hlavě paniku,
koukám na budík a nevím, kolik je na ciferníku.

Z okna vyhlížím a ke dveřím se zpátky potácím,
z okna hlídám, ke dveřím se zpátky potácím,
jestli náhodou ten můj se ke mně nevrací.

Nejím, nespím, sotva že se ploužím kolem dokola,
nejím, nespím, jen se ploužím kolem dokola,
začnu křičet „Vražda!“, ať mě sbalí patrola.

BLUES POSLEDNÍ MÍLE

Ptáte se, proč je mi smutno, proč mám blues,
proč pláču, naříkám?

Však byste věděli, kdybyste znali
ten důvod, kterej mám.

Víte, co mi ten prašivej soudce udělal?

Řek, že mi muže nepustí!

Já zůstala stát němá, ubohá...

Musí na šibenici! Na tom se usnesli!

Sem a tam chodím přes celej ten dlouhej soud.

Povídá soudce: „Nemůžeš ani prstem hnout.

Musí na šibenici. Tam ho kat za krk popadne,
životem musí zaplatit a do díry se propadne.“

Lidičky, nechtěl mluvit, až už pozdě bylo.

Vezmou mu život, že se to státu uráčilo!

Když mýmu chlapečku černou kápi na hlavu dali,
Bože, já prosila šerifa, mě aby místo něj si vzali!

Den co den vidím teď tu smyčku šerednou,

polykám slzy — ale copak mi pomůžou!

Třináct schůdků, poslední cesta, a ruce měl svázaný —
tak mi ho vzali, jediný slunce mý.

Z antologie Americké lidové poezie,
kterou uspořádal Lubomír Dorůžka
(vydalo SNKLU 1961)

VOJISLAV KUZMANOVIĆ

**Hledá se
anglický špion
aneb**

Vážné události na dvoře

ROZHLASOVÁ HRA

PŘELOŽIL DUŠAN KARPATSKÝ

OSOBY:

Král Karel VII.

Biskup

Vévoda de Citroën

1. hrabě

2. hrabě

1. baron

2. baron

Panna orleánská

Profesor Poulard

Páže

Hlasy

(Úvodní hudba)

(Hluk — Nějaká zpěvačka zpívá šansón)

PROF. POULARD: Těžko se dá současně i logicky myslet i pozorovat život u dvora. Být takřikajíc spoluúčastníkem toho života. Dívat se na ten každodenní shon a zmatek. Poslouchat hlouposti a nesmysly všeho druhu, dokonce i z úst lidí, od nichž by to člověk neměl čekat. Těch, jejichž jména jsou slavná a proslavená už po několik generací. Těch, kteří jsou povoláni řídit stát. A to ke všemu ještě ve dnech, kdy se rozhoduje o osudu vlasti, kdy je třeba se usnášet na důležitých opatřeních. Já, nepatrný profesor ze Sorbonny, který jsem se shodou okolností ocitl v tomto zámku na Loře, říkám shodou okolností, neboť jsem během obléhání Paříže jel na venkov, shodou okolností, neboť král si přejí mít u svého dvora představitele všech stavů, já, obyčejný malý intelektuál, jsem svědkem všech těchto velkých historických událostí. Když je člověk vzdálen od dvora, když nemá co činit s těmi, kteří jsou v čele Francie, tak si představuje, že to všechno, co se děje, je důsledek promyšlených a plánovitě přijatých usnesení. A teď vidím, že se to všechno děje náhodně, během odpočinku mezi dvěma zábavami, anebo tak, jak koho napadne, bez logické úvahy, často z iniciativy nějakého prachobyčejného hlupáka, který je z nevysvětlitelných příčin momentálně v milosti anebo v módě. Anebo na radu nějakého veterána, který vskutku hrdinsky nastavoval svou hruď ostřím nepřátelských mečů, ale teď nemá ani potuchy o věcech, které se dějí. Nuže i nyní naslouchám rozhovorům kolem sebe. Nadarmo mrhají slovy a otupují si své beztak už otupělé moz-

Krále Karla VII.

ky problémy, které nechápou. (*Obrací se přímo*) He, he, když dovolíte, něco bych vám řekl.

1. HRABĚ: Zase vy...

POULARD: Ano, myslím, že se to dá krásně vysvětlit. Víte, existuje jedna vědecká teorie...

2. HRABĚ: Přestaňte už jednou. Dokdy nás míníte unavovat?

1. BARON: Neřekli jsme vám už, abyste se nemíchal do našich debat? Co se mezi nás pletete? Vy jste intelektuál.

1. HRABĚ: Vy intelektuálové děláte jenom zmatky. Vymýšlíte si zbytečné problémy a nechápu, co tu vůbec mezi námi chcete.

1. BARON: Ovšem. Přestaňte se cpát do společnosti, když o vás nikdo nestojí. Poděkujte bohu, že vás sem milostivý král Karel Sedmý vůbec zve a povoluje vám přístup ke dvoru.

2. HRABĚ: Baron vám to řekl naprosto správně. Mlčte a buďte rád, že jste vůbec tady.

POULARD: Prosím, prosím. Já jsem jenom chtěl... Ale tak nic...

PÁŽE (*křičí*): Prosím vysoké duchovenstvo a veškeré urozené panstvo o trochu ticha. Milostivý král, jeho veličenstvo Karel VII., požádal Pannu orleánskou, aby zazpívala. Prosím vznešené panstvo o trochu ticha.

(*Hluk se ztišuje — je slyšet píseň*)

1. HRABĚ (*šeptem*): Mám už toho všeho dost. Zpívá se, tančí se, o válce jen sem tam padne zmínka, a přitom polovina země sténá pod anglickou okupací.

2. HRABĚ (*šeptem*): Co můžes dělat, když je král tak nerozhodný. Myslí jenom na zábavu.

1. BARON: Bojím se, že je jenom měkkota. Není zvyklý na životní těžkosti.

1. HRABĚ: Já vím. Ale když do něho všichni hučíme, když je tady Panna orleánská, která je jistou zárukou našeho vítězství, tak nechápu, nač máme čekat. Je třeba popadnout meče a do útoku. Rozehnali bychom ty Angličany za pár neděl.

1. BARON (*šeptem*): Král se dvoří Panně orleánské, a proto nemá čas.

1. HRABĚ: Může se dvořit i o přestávkách mezi bitvami.

1. BARON: Ano, ale ve válečném táboře není tolik skrytých koutů jako v tomhle ohromném paláci.

1. HRABĚ: Tak pak mi není jasné... proč Panna neobětuje všechno, když jí

tolik záleží na tom, aby osvobodila Francii.

POULARD: Che, che, che.

2. HRABĚ: Pak by už nebyla Panna. A jenom Panna může osvobodit Francii od anglických okupantů. Jenom ryzí a pravá Panna jako je ona.

1. BARON: V tom to také vězí. Panna orleánská by pravděpodobně nic proti tomu neměla, ale teprve potom, až bude Francie osvobozena.

(*Panna končí svou píseň — potlesk a nadšené výkřiky*)

1. HRABĚ: Chudák. Musí zpívat a provozovat kdejaké šaškárny, místo aby nás vedla na Angličany.

POULARD: Kdybyste dovolili, já bych něco poznamenal...

2. HRABĚ: Přestaňte se plést do cizích rozhovorů.

1. BARON: A neposlouchejte!

1. HRABĚ: Mám dost vás intelektuálů i vašeho žvanění. Není snad situace dost zamotaná i bez vás?

2. HRABĚ: Pojdme raději blíž ke králi. Je tam nějaký rozruch.

(*Přechod*)

KRÁL: Co, další?

2. BARON: Ano, vaše veličenstvo.

KRÁL: A jak?

2. BARON: Byl nalezen ve svých komnatách. Zabít ranou zezadu. Miserikordem. Sluhové ho našli, ještě byl teplý.

BISKUP: Necht odpovídat v pokoji.

KRÁL (*křičí*): Co se to tu děje! Během čtyř dnů tři mrtví. Jeden biskup a dva šlechtici. To je moc i na válku. Nedovedu si představit průměrnou bitvu, v níž bych najednou ztratil i vévodu z Peugeotu i maršála Saint Renaulta. Co je to? Dvůr, anebo loupežnická peleš? Nesnáším, když mi někdo zabíjí lidi v mém vlastním paláci.

PANNA: Uklidni se, můj králi.

KRÁL: Nemohu se uklidnit a nechci se uklidnit. Kde je vévoda de Citroën?

DE CITROËN: Zde.

KRÁL: Jaký jste vy velitel stráže? Nevidíte, co se děje?

DE CITROËN: Jsem bezmocný, můj králi.

KRÁL: Co jste zjistili nyní? Chci fakta, fakta.

DE CITROËN: Nic, je mrtev.

KRÁL (*se vzteká*): A to vy říkáte tak chladnokrevně? Nic, je mrtev. Když to bude takhle pokračovat, za měsíc bude v tahu půl dvora. Musíte něco podniknout.

DE CITROËN: Ale co, vaše veličenstvo? Všichni byli nalezeni mrtví ve svých komnatách. Moji lidé nemohou chodit za každým do jeho pokoje.

PANNA: Vévoda za nic nemůže, můj králi. Všim jsou vinni podíl angličtí špióni.

KRÁL: Když jsou špióni, tak ať špiónují a nezabíjejí mi moje nejlepší lidi. Co je to za způsoby? Když mám ztratit své nejlepší lidi, mohu je ztratit rozumnějším způsobem.

PANNA: Je třeba se chopit mečů, veličenstvo, a vyrazit na Angličany. Tam se uvidí, kdo je špión a kdo je bojovník za svobodu. Na válečném poli se nejlépe projevují lidské charaktery.

KRÁL: Ale já chci vědět hned, kdo je ten podlý anglický špión. Najděte mi ho!

HLASY: Do zbraně proti anglickým špiónům!

DE CITROËN: Zbystříme pozornost, vaše veličenstvo. Uděláme vše, co je v našich silách.

BISKUP: Buď věčná sláva vévodovi z Peugeotu. Byl to statečný muž, oddaný králi a vlasti a vždy připravený položit svůj život za osvobození Francie. Zemřel za ty ideály, jimž zasvětil i svůj život. Za osvobození Francie z područí anglických okupantů.

KRÁL (*vládněji*): Byl to váš přítel, Jano, že?

PANNA: Ano, vaše veličenstvo.

KRÁL: Od počátku vás podporoval.

PANNA: Ano, vaše veličenstvo.

BISKUP: To je třetí. Třetí, na nějž se vrhl odporný zrádce, podplacený Angličany. Nepřítel si nevybírá své oběti jen tak. Zasazuje ránu nečekaně, ale tam, kde je třeba. Zasahuje nejplamennější bojovníky vašeho veličenstva.

HLASY: Je to tak. Do zbraně proti anglickým špiónům!

BISKUP: Před ním odešel na věčnost můj přítel a spolubratr v Kristu, biskup Ragneau de Simca, muž, jenž měl nezměrné zásluhy, že král těsně před korunovaci dal svou důvěru Panně z Orleansu, již Bůh poslal, aby králi pomohla osvobodit Francii.

HLASY: Ať žije Panna orleánská!

POULARD (*pro sebe*): Je jasné, že to někdo dělá podle jistého plánu. Ale kdo? Všichni jsou samá velká slova, a fakta zůstávají zamlžená. De Citroën je určitě statečný člověk, který by se jistě bez bázně postavil nahou hrudí před meč anglického špióna, ale tam, kde je

špióna třeba hledat logikou, tam na to nestačí. Proč zrovna ty lidi, a ne jiné, na to by bylo třeba se zeptat. Protože nejjednodušší by bylo zabít krále. Francie by tím byla dokonale bezhlavá. Takhle toho ten špión příliš nedosáhl; jenom na sebe obrátil pozornost a vyvolal ještě větší nenávisť proti Angličanům. Proč? Bylo by zajímavé dovědět se některá fakta. Když se člověk pokusí analyzovat šlechtice tady u dvora, těžko se může zastavit u určité osoby a říci: tenhle by to mohl být. Přirozeně, leckteré zájmy jsou tak spleťtí zamotané. Ale všichni ti lidé tady se opravdu upřímně chtějí bít s Angličany. Snad jsou tu někteří, kterým by přišlo vhod, kdyby se válka protáhla co možná nejdéle, ale ti by nevráždili. Mímoto většina těch lidí se domnívá, že je přišer-ně zbabělé a nerytířské zabíjet lidi beze zbraně v jejich ložnicích... věc není tak jednoduchá. Musím se pokusit sám sobě objasnit situaci... Král je nerozhodný... Panna orleánská chce co nejdřív vyhnat Angličany ze země... Třeba doufá, že pak jako odměnu dostane korunu královny. Šlechta je... jak jsem už řekl, ale kde je tady anglický špión? Kde je v jeho činnosti logika? (*Obrací se přímo*)

He, he! Já bych se skoro odvážil na něco se zeptat.

1. BARON: Vypadněte! (*Tiše a hněvivě*) Jak se opovažujete neopovědně žvanit tady před králem. Styďte se. Pro vás je matematika a filosofie, a ne takovéhle vážné státnické záležitosti, kdy hynou urození rytíři a kdy se rozhoduje o osudu Francie.

POULARD: Ale já bych...

1. BARON: Ticho. Jestli nepřestanete mást lidi, pichnu vás mečem, že jednou provždy přijдете k rozumu.

POULARD: V pořádku, v pořádku, neračte se tolik rozčilovat.

(*Hluk postupně roste, všecko je jako předtím, než hlasatel ohlásil vraždu*)

KRÁL: Co se dá dělat? To je osud. Vévoda z Peugeotu mi byl sympatický, ale mám na štěstí ještě pořádek nějakých třicet vévodů.

PANNA: Králi, můj králi.

KRÁL: Co si přeješ, Panno?

PANNA: Že vás to už nemrzí. Zpívání, plesy, zábavy, zatímco francouzský lid sténá pod cizáckým jařmem. Můj králi, rozhodněte se už jednou. Ano?

KRÁL: Vy víte, že pro vás udělám vždycky všechno.

PANNA: Ano, ale kdy? Rozhodujete se příliš dlouho, vaše veličenstvo. Vaše šlechta čeká, že ji vyzvete do bitvy. Jsou netrpěliví. Mne poslala matka Boží, můj králi, abych vám pomohla při tom ušlechtilém úkolu.

KRÁL: Drahoušku, to v každém případě učiníme. Ale jak vidíte, trochu to uvázlo při tom pokusu o oblehnutí Paříže. Bylo příliš málo lidí. Nemohla jste očekávat, že obsadíte Paříž jenom s pár stovkami obláhatelů.

PANNA: S větší vírou v Boha a ve mne dokázalo by pár set mužů, statečných mužů, přesvědčených o vítězství, obsadit i nejopevňenější město.

BISKUP: Bohužel, drahé dítě, všichni muži zrovna bůhvíjak nevěří. Je dost takových, kteří si nejsou jisti vaším božským posláním. Musím přiznat, že ani já jsem mu zpočátku nevěřil, neboť jsem se domníval, že jste docela obyčejná šarlatánka.

PANNA: A nyní, drahý biskupe?

BISKUP: Je ve vás něco, i když mi některé věci stále nejsou jasné.

PANNA: A co, důstojný otče?

BISKUP: Nepovažujete za hřích, že vašim jménem sebrali biskupovi ze Saint Etoile koně?

PANNA: Myslím, že to není smrtelný hřích. Kůň byl oceněn na 200 dukátů a biskup dostal potvrzení. Kromě toho, když jsem slyšela, že je biskup nespokojený, nařídila jsem, aby mu koně vrátili.

KRÁL: Nebudeme se snad hádat kvůli takovému maličkostem.

BISKUP: To nejsou takové maličkosti. Je-li někdo vyslán Bohem, tak by přece jen neměl urážet sluhy boží v tomto slzavém údolí.

KRÁL: Přesto jsou to maličkosti. Ve válce jsou takové věci normální. Je-li to její největší hřích, který doposud spáchala, pak se s klidným srdcem dá říci, že je naše Panna z Orléansu naprosto nevinná.

BISKUP: Když to říkáte vy, vaše veličenstvo...

KRÁL: Tak a teď dost těch vážných rozovorů. Co je to za hloupý den. Zase jedna záhadná vražda, pak zase tady nějaké teologické disputace, a vůbec jako by se dneska všechno spiklo a chtělo mi zkazit náladu. A proč vy, Jano,

jste taková vážná? Pojdme se nějak bavit. Chcete?

PANNA: Já jsem zde proto, abych sloužila Bohu, Francii a vám.

KRÁL: Že sloužíte Bohu a Francii, to vám věřím. Ale co se toho posledního týče...

PANNA: Prosila jsem vás, abyste byl trpělivý.

KRÁL: Každý člověk může být trpělivý jen po jistou mez.

PANNA: Už jsem vám řekla.

KRÁL: Chcete, abych vám řekl ještě jednou?

PANNA: Co?

BISKUP: Půjdu se trochu projít po sále, když vaše veličenstvo dovolí.

KRÁL: Ovšem, ovšem... Chcete, abych vám ještě jednou opakoval, že vás prosím, abyste byla královnou Francie?

PANNA: Je mi líto, můj králi. Ale Francie není tak docela Francie, dokud byt jen jediný anglický voják šlape po její půdě.

KRÁL (*netrpělivě*): Já vím, já vím. To jsem už slyšel stokrát.

PANNA: A já jsem vyslána Bohem sem, abych vám pomohla, můj králi. To je můj první úkol. A potom (*směje se*), potom vše, co si přejete, vaše veličenstvo.

KRÁL: V pořádku, ale kdo na to má čekat. Nebyla byste ke mně trochu ochotnější?

PANNA (*afektovaně naivně*): Jak to myslíte, můj králi?

KRÁL (*se hloupě směje*): He, he, he. Copak se vám ani trochu nelíbím?

PANNA: Ó ano, můj králi, vy jste pro mne...

KRÁL: Nuže...

PANNA (*se směje*):

KRÁL: Proč se smějete?

PANNA (*ve smíchu*): Dodneška jsem nevěděla, že se králové takhle dvoří.

KRÁL: Jsem vám směšný?

PANNA: To v žádném případě, je mi ale k smíchu, že se dvoříte stejně jako ostatní muži.

KRÁL: Jak to víte? Copak se vám tady u dvora někdo dvoří? Kdo je ten člověk?

PANNA (*ho uklidňuje*): Ne, ne, nikdo se mi tu nedvoří. Můžete být klidný. Nikomu bych to nedovolila.

KRÁL: Tak jak tedy víte, jak se dvoří jiní muži?

PANNA: Tolik ještě o životě vím. Vidím. Slyším. Ženy vyprávějí.

KRÁL: Ano, ano.

PANNA: Jenom mi není jedna věc jasná; tady u dvora je přece tolik krásných žen, proč jsem právě já ta nejšťastnější?
KRÁL: To není těžké vysvětlit. Vy jste za prvé krásná, jste překrásná a chytrá, pomohla jste mi, bez vás bych třeba ještě ani nebyl korunován, z vás vyzařuje něco, něco, vždyť to sama víte, a mimoto, milá moje Panno z Orleansu, vy jste Panna, ne, a musíte uznat, že s tím se člověk u mého dvora přece jen každý den nesetká.

PANNA (*se směje*)

KRÁL: A strašně bych si přál, aby to byla moje vina, až přestanete být to, co jste.

PANNA: Nemluvte tak, můj králi. Uvádíte mě do rozpaků. Vaše slova jsou příliš humpolácká pro moje malé uši.

KRÁL: Mohu vás dnes večer navštívit? Nebo v noci? Kdykoliv. Řekněte sama, kdy.

PANNA: Och ne. Prosím vás, ne, můj králi. V žádném případě. Vždyť víte. Dokud Francie nebude osvobozena, musím zůstat čistá jako slza. Jsem zaslíbena své vlasti.

KRÁL: Vždyť to nemusí nikdo vědět. Lidé mohou věřit dál...

PANNA: Všecka tajemství se prozradí. Ne-li nikdo jiný, tedy Bůh o nich ví. Celá Francie ví o mém zaslíbení. A kdyby lidé něco slyšeli, ztratili by víru ve mne. A vy víte, kolik síly dává lidem víra. Jen to nežádejte, můj králi. Až bude vaše vojsko velké a mocné, po poslední bitvě, pak, jenom pak, můj králi.

KRÁL (*vztekne*): Už mám všeho dost. Všichni mluvíte o velkých věcech, o Francii, o bitvách, a na mne se nikdo neohlíží. Nikdo se neptá na má přání. O mne se nikdo nestará. Už mám všeho dost. (*Křičí*) Přineste víno, ať se zpívá, chci balet, chci se bavit, chci se veselit, honem, honem.

(*Zesílený hluk s hudbou a písněmi*)

1. HRABĚ: Ten anglický špión je mezi námi. Je tady, pije, baví se s námi, odposlouchává naše rozmluvy, naše domluvy, plány na válečné pochody. Ta zatracená hnida dýchá stejný vzduch jako my a my nevíme, kdo to je.

1. BARON: Snažím se spočítat si v hlavě, jen tak pro sebe, všechno, kteří by mohli být podezřelí.

2. HRABĚ: A?

1. BARON: Nikdo není podezřelý a všichni jsou podezřelí.

1. HRABĚ: Co? Já jsem vám podezřelý? Já?

1. BARON: Promiňte, to jsem nechtěl říct. Mínil jsem to jen tak obecně. No, řekněte vy sám, je vám někdo podezřelý? Někjaká určitá osoba?

1. HRABĚ: Když to dobře uvážím, tak není.

1. BARON: Tak vidíte. Není-li podezřelý nikdo, jsou podezřelí všichni.

2. BARON: Je to určitě někdo ze služebnictva.

1. HRABĚ: To je nápad.

1. BARON: Obávám se, že to není možné.

2. HRABĚ: Proč?

1. BARON: Služebnictvo nemá přístup do ložnic vznešeného panstva. Jeden sluha by mohl zabít svého pána. Ale nikterak by nemohl zabít ostatní dva v jejich ložnicích. V tom případě bychom měli tři anglické špióny a tři vrahy.

2. HRABĚ: Máte pravdu. To přece není pravděpodobné.

1. HRABĚ: A co vy, veleučený profesore ze Sorbonny? Vy máte vždycky fůru řečí, když se to nejmíň hodí. Vždycky se motáte tam, kde nemáte co pohledávat. Cpete se do společnosti, která není pro vás. Ale když už jste tady a odposloucháváte cizí rozhovory, tak řekněte taky něco...

POULARD: He, he, musím přiznat, že ani mně nejsou některé věci docela jasné. Přemýšlím, přemýšlím, docela logicky, neboť abyste věděli, logika musí být základem řešení každého problému, ale tohle všechno mi nejde do hlavy. Mate mě to, matou mě některá fakta.

2. HRABĚ: Která fakta?

POULARD: Totiž: všichni byli zabiti ve svých ložnicích, vraha nikdo neviděl, protože všichni zabiti se velmi pečlivě postarali o to, aby ze své blízkosti odstranili veškeré služebnictvo. To znamená, že očekávali nějakou návštěvu, která měla zůstat v tajnosti.

2. HRABĚ: To tedy je jasné. Já jsem myslel, že vymyslíte bůhvíco.

1. HRABĚ: Přírozeně, čekali na anglického špióna.

POULARD: Ale to není všechno. Když to člověk dobře uváží, zjistí ještě další fakta.

1. BARON: Dost, dost. Všecko to jsou prázdné, profesorské, intelektuálské výmysly. Já nevěřím, že vrah byl někdo z paláce. Je třeba jednoduše zesílit stráž na chodbách a nedovolit, aby se vrah plížil s bodlem v ruce a zabíjel naše nejlepší lidi.

1. HRABĚ: Tak jest.

POULARD: Ale...

1. BARON: Žádné ale. Všecko je jasné a nikde žádný hlavolam.

1. HRABĚ: Je třeba přemluvit krále, aby byl co nejrozhodnější a abychom co nejdřív vyrazili do rozhodující bitvy.

1. BARON: Panna orleánská je jediná, kdo může něco podniknout. Nebýt jí, byli by se už Angličani dávno rozlezi po celé zemi.

1. HRABĚ: Ona je záruka našeho vítězství.

2. HRABĚ: Opravdu, jako by ji byl poslal sám milý pánbůh.

1. HRABĚ: A také ji poslal.

2. HRABĚ: Bylo třeba, aby přišla Panna, čistá a neposkvrněná, aby rozdmýchala jiskru svobodomylnosti a vlastenectví.

1. BARON: Všichni v ni věří. Všichni věří, že ona přinese svobodu. I obyčejní sedláci zanechávají na polích své pluh, chápou se motyk a hlásí se na její výzvu. Obchodníci, kteří vždy touží po míru a svobodném obchodě, otevírají bez strachu, že jim angličtí žoldnéři uloupí zboží na cestě mezi dvěma městy, své pokladny a dávají příspěvky ve zlatě, i když ještě před dvěma lety tvrdili, že jsou bankrotáři a že nemají ani zlamanou grešli.

2. HRABĚ: Všichni jsme o ní dlouho pochybovali. Bylo nám divné, že by nějaká přisprostlá dívka z vesnice, nějaká Panna z Orleansu, mohla probudit francouzský národ. Ale at jsme si my šlechtici a duchovenstvo mysleli co jsme chtěli, lid v ni věří. Věř v její panenství a v její božské poslání.

1. HRABĚ: A jen ona může pohnout králem.

1. BARON: Doufejme, že to co nejdřív udělá.

(Hluk rozčileně roste — hudba náhle ustává)

PÁŽE: Vaše veličenstvo, vaše veličenstvo, dovolte...

KRÁL: Co je zase?

PÁŽE: Ještě jeden člověk byl nalezen zabít.

KRÁL: Zase? Kde je vévoda de Citroën?

PÁŽE: Právě přichází, vaše veličenstvo.

KRÁL: Co se to zase děje, vévodo?

DE CITROËN: Teď ho chytíme. Teď nebo nikdy.

KRÁL: Dejte pozor, vévodo. Nedovoluji, aby mě takovéhle nepřijemné věci vyrušovaly při zábavě. Stane-li se to ještě jednou, propustím vás.

DE CITROËN: Vrah nám už nemůže unik-

nout. Palác je obsazen strážemi už dvě hodiny, nikdo z něho nevyšel a mrtvý je ještě teplý. Vzhledem k tomu je vrah tady, mezi námi.

KRÁL: A kdo je mrtev?

DE CITROËN: Nikdo hodný pozornosti. Někaký mladší sluha.

KRÁL: Či sluha?

DE CITROËN: Váš, vaše veličenstvo. Ale ne z paláce. Pracoval ve stájích vašeho veličenstva. S koňmi.

KRÁL: Ale co tedy hledal v paláci?

DE CITROËN: Nemí známou. Byl nalezen ve slepé chodbě u okna, nedaleko od sálu.

KRÁL: A jak byl zabit?

DE CITROËN: Stejně jako všichni ostatní. Miserikordem zezadu.

BISKUP: Necht odpocívá v pokoji.

DE CITROËN: Vrah tedy nemohl odejít ze zámku. Je třeba zjistit, kdo byl na chodbě.

KRÁL: Mlčte vy tam. Ticho. Neviděl z vás náhodou někdo anglického špióna, jak na chodbě zabíjí sluhu?

(Hluk na chvíli ustál a teď znovu sílí)

KRÁL: Zdá se, že ho nikdo neviděl.

DE CITROËN: Co teď máme dělat?

KRÁL: Prohlédněte miserikordy. Musí se najít ten, na kterém jsou ještě čerstvé stopy krve.

PANNA: To by bylo dobré.

DE CITROËN: Trvalo by to moc dlouho. A mimoto vrah mohl svůj miserikord už dávno otřít o nejbližší zácilonu.

KRÁL: Co tedy dělat?

DE CITROËN: Jestli ho nenajdeme teď, tak už nikdy.

PANNA: To jsou angličtí špióni, kteří vás chtějí zvíkat ve vašem odhodlání, můj králi.

KRÁL: Přísámboh, to se jim nepodaří. Musíme najít anglického špióna, a ať to je kdokoli, přísahám vám, že umře nejstrašnější smrtí. A pak, hned pak, vyrazíme na válečné pole.

HLASY: Tak jest... Smrt Angličanům!

DE CITROËN: Prosím panstvo o trochu ticha. Je třeba zjistit, kdo během uplynulých dvou hodin vyšel ven ze sálu. Prosím všecky přítomné, aby si vzpomněli. Pokusíme se sestavit seznam těchto osob.

POULARD *(pro sebe)*: Chvála bohu, konečně jeden logický nápad. Takhle se třeba na něco přijde. I když si myslím, že to nebude nejjednodušší. Chodili ven všichni, každý mohl jít ven a zase se vrátit a jistí svědci nejsou. Snad by bylo

zajímavější udělat seznam těch, kteří vůbec nebyli venku ze sálu. He, he, to tedy znamená tři v ložnicích a sluha na chodbě. Proč na chodbě? No ovšem, vždyť sluha nemá ložnici. Všichni tři byli zabiti zezadu. To znamená, že nebyli ve střehu. Ty osoby ani ve snu nezapadlo, že dostanou ránu zezadu. Miserikordem. Když mluvím s nějakým člověkem, neotáčím se k němu zády. Jasně. Jedině, když je nás v místnosti víc. Když má někdo ve vlastní ložnici s někým důležitý, důvěrný, tajný rozhovor, tak se k té osobě nebude otáčet zády. V tom by nebyla žádná logika. Podkoní se dívá z okna. Zdálo by se, že se někdo příkradl po dlouhé chodbě a znenadání ho probodl. A je nemožné příkrást se tak dlouhou chodbou vydlážděnou kamenem, aby to nebylo slyšet. Bylo by slyšet aspoň šustění šatů, pokud ovšem chlapec nebyl hluchý. Ale pochybuju, že král má hluché podkoní. Na to by si už byl někdo vzpomněl. A co vůbec pohledává nějaký podkoní ve slepé chodbě v prvním patře? V paláci koně nejsou. Aspoň ne čtyřnozí. Musím uvažovat. Či komnaty jsou nejbliž tomu oknu? Ano. Tam jsou komnaty biskupa a komnaty Panny orleánské. Zezadu. Zezadu. Jestliže sluha na někoho čekal, proč se neotočil? Anebo, jestli se otočil, proč se znovu obrátil k oknu? A jaký má špión užitek z toho, když zabije sluha? Proč ho zabíjí v paláci a ne v místnostech pro služebnictvo, kde by to vypadalo jako vyřizování účtů mezi podkoními? Sluha nemá ložnici. Proto je jen on jediný z nich čtyř mrtvých zabít oblečený. A co je to za šlechtice, který si špiní ruce zabíjením sluhy? Ostatně není divu. Je to člověk beze cti. Kdo zabíjí rytíře zezadu, může zabít i sluha. Přírozeně.

(Roste hluk, který během monologu prof. Poularda byl někde ve 4. plánu)

KRÁL: Tak teď máme seznam, ale co s ním?

DE CITROËN: Víme, kdo během posledních dvou hodin opustil sál, vaše veličenstvo.

KRÁL: Podle tohoto seznamu jich bylo rovných třiačtyřicet. To jsou hlavně ti, kteří se přihlásili sami. Mezi těmi třiačtyřiceti máme jedenadvacet dam. Myslíme, že dámy můžeme z našeho vyšetřování ihned vyloučit.

PANNA: Jste kavalír jako vždy, můj králi.

KRÁL: To znamená, že máme dvaadvacet

podezřelých, pokud je anglický špión vůbec na tomto seznamu.

BISKUP: O tom velice pochybuji, vaše veličenstvo.

KRÁL: Proč, biskupe?

BISKUP: Jsem si jist, že to špión neudělal tak, aby ho všichni viděli. Jsem si jist, že se nepřihlásil, že opustil dvoranu.

DE CITROËN: A co jestli byl tak prohnáný, že se přihlásil?

KRÁL: Pak je to takhle: Anglický špión je v sále a byl málo prohnáný a nepřihlásil se sám do seznamu těch, kteří opustili sál, anebo byl dost prohnáný a sám se přihlásil, anebo byl ještě prohnanější a počítal s tím, že budeme myslet na jeho prohnanost, a tak se přece jen nepřihlásil. A to znamená, že tenhle seznam má právě takovou cenu, jakou by měl, i kdybychom jej neměli.

PANNA: Uvádíte mě v úžas pronikavostí svého ducha, můj králi.

KRÁL: Musíme ho najít. *(Vztekle)* Musíme ho najít ještě dnes! Dám tisíc dukátů tomu, kdo odhalí anglického špióna.

DE CITROËN *(s údivem)*: Tisíc dukátů?

BISKUP *(tiše)*: Máte vůbec tolik v pokladně, vaše veličenstvo?

KRÁL *(tiše)*: I kdybych měl prodat svého nejlepšího koně. *(Hlasitěji)* Opakují. Tisíc dukátů dám tomu, kdo pomůže objevit podplaceného anglického vraha.

DE CITROËN: Přečteme si seznam těch, kteří se sami přihlásili, že chodili ven ze sálu. Prosím vás, abyste si jej všichni dobře poslechli. Jestliže si někdo vzpomene, že byl ještě někdo venku a není v seznamu, ať to hned řekne.

(Hluk roste)

POULARD *(pro sebe)*: Teď zase bude zmatek. Je tady příliš mnoho lidí, aby se takhle dala odhalit pravda. Třeba dojde k podvádění, někdo obviní svého nepřítel, někdo třeba zapomněl, že byl venku, a někdo zase třeba byl venku a nepřeje si z bůhvíjakých důvodů, aby se to vědělo... Tisíc dukátů. To by nebylo marné. To by byl docela slušný honorář. A pociťte vydělaný. Při odhalování nepřátel vlasti. Třicet Jidášových stříbrných. Tisíc dukátů. To je velký rozdíl... A nejen v cifře. Odhalit anglického špióna za tisíc dukátů. Ale to se může podařit jenom nějaké chytré hlavě, která dovede myslet logicky. Čtyři zavraždění, jeden vrah, zezadu. Svlечение. Tři. Sluha u okna. Člověk se může

svléci a lehnout si do postele, aby se snadněji zbavil služebnictva. Chci spát, jděte a nepřekávejte tady... Třídvačet podezřelých. Kromě dam, které se ovšem nepočítají... To je taky nápad. Přirozeně, člověk se svléká, když jde do postele. Sám nebo s ženou. Se svou nebo s cizí. A jestliže čeká cizí ženu, tak nepotřebuje služebnictvo. Pak se o všechno stará sám. A žena může muže obejmout zepředu, ze strany i zezadu. Milenka není spolubesedník toho typu, že by se mu člověk musel pořád dívat do tváře. Některé mají v takovém případě pořád zavřené oči. A sluha? Sluha nemá ložnici. Ale oči se dají zavřít i na chodbě u okna... Maršál Saint Renault řídil skoro všechny bitvy a šarvátky spolu s Pannou orleánskou. Vévoda ze Peugeotu byl její první protektor. Nebožtík biskup byl její zpovědník a protektor. Všecko lidé, kteří se nejvíc zasazovali za boj proti Angličanům. To znamená anglický špión. Ale proč tedy nezabil Pannu orleánskou. A sluha...

(Hluk sílí)

KRÁL: Zase nic nevíme. Nikdo nikoho neviděl a všichni viděli všechno. Vévoda de Citroën, vy jste jako velitel mé tělesné gardy za tohle všechno osobně odpovědný. Domnívám se, že se velmi špatně staráte o bezpečnost lidí na mém dvoře. Ani v nejmenším se mi to nelíbí.

DE CITROËN: Ale, vaše veličenstvo?

KRÁL: Žádné ale, vy mi za všechno odpovídáte. Jeden zavražděný, člověka nic nenapadne. Náhoda. Ale pak druhý, a třetí a čtvrtý, to už překračuje všechny meze. Co vy jako velitel gardy vůbec děláte?

PANNA *(šeptá)*: Mně je i on podezřelý.

KRÁL: Počkejte. Opustil jste někdy během posledních dvou hodin sál, vévodo?

DE CITROËN: Ano.

KRÁL: Ale vaše ženou v seznamu nevidím.

DE CITROËN: Nepovažoval jsem to za potřebné... Obcházel jsem stráž.

KRÁL: Nepovažoval jste to za potřebné? To se mi nějak nezdá. Vysvětlíte to trochu lépe.

DE CITROËN: Ale já...

PANNA: Myslím, že jste na dobré cestě, můj králi. Je mi už dávno podezřelý.

KRÁL: Tak jest.

PANNA: Pamatujete se? Vždycky říkal, že by se s Angličany mělo jednat, a ne válčit.

KRÁL: Zatracený anglický špión. Stráž, zatkněte ho!

BISKUP: Vaše veličenstvo, rozmyslete si to. Neunáhlete se.

PANNA: Proč? Král odhalil pravdu a vévoda de Citroën je nejpodezřelejší, protože se jako velitel gardy mohl pohybovat jak chtěl a dělat co chtěl.

KRÁL: Odvedte ho.

POULARD *(vrací se z dálky, přibližuje se)*: Počkejte. Dovolte, abych se na vás obrátil, vaše veličenstvo.

1. BARON: Zbláznil jste se? Jak se opovažujete?

POULARD: Dovolte, abych vám mohl něco říci, vaše veličenstvo.

KRÁL: Kdo jste?

1. BARON: Neposlouchejte ho, vaše veličenstvo. To je prachobyčejný knihomol. Držka plechová. Zkostnatělý filosof. Intelektuál.

POULARD: Prosim vás, vaše veličenstvo.

KRÁL: Co chcete?

POULARD: Myslím, že jsem objevil, kdo je vrah.

PANNA: Vrah už byl nalezen, vy hloupý člověče.

KRÁL: Tak jest. Co vy tady ještě chcete?

PANNA: Vydělat si tisíc dukátů díky vaší jasnovidnosti, můj králi.

BISKUP: Přece jen toho člověka vyslechněte, vaše veličenstvo.

KRÁL: Mluve!

POULARD: Víte, logická úvaha. Jsem přesvědčen, že vévoda de Citroën není ani vrah, ani anglický špión. Vrahem není ani jeden muž na tomto dvoře.

KRÁL: Tak kdo?

POULARD: Vrahem je žena. Jistá žena.

(Hluk)

PANNA: Co je to za hloupost?

KRÁL: Jak to myslíte?

POULARD: Vrahem je žena, protože žádný z těch tří zabitých by neočekával v posteli mužskou návštěvu. Vrahem je žena, protože žádný čestný muž by nevráždil zezadu.

KRÁL: Ale která žena?

POULARD: Panno orleánská, opustila jste vy sál?

KRÁL: To je k smíchu. Ona je mimo jakékoliv podezření. Panna z Orleansu nemůže být anglický špión.

BISKUP: Nechte ho domluvit.

POULARD: Odpovězte, opustila jste sál?

PANNA: Ano.

POULARD: Proč jste zabila ty čtyři? To jedině nechápu.

PANNA: Jak se opovažujete! To je neslýchané!

BISKUP: Milé dítě, na takováto obvinění se nedá odpovídat vztekem.

PANNA: Proč dovolujete, aby mě takto uráželi, můj králi!

POULARD: Všichni zavraždění byli vaši přátelé, kromě sluhy. Ale dověděl jsem se, že zavražděný sluha často řídil váš kočár. Věděl snad něco, co neměl vědět?

PANNA: Ale já jsem nikoho nezabila.

POULARD: Vytáhněte z jejich holínek nůž. Musí být ještě mokrý od krve.

BISKUP: Zde je. Ještě je teplý od prolité krve.

KRÁL: Je to možné, Panno z Orleansu?

POULARD: Je to možné, je to možné.

BISKUP: Mlčí a mlčením dozrává svou vinu.

KRÁL: Ale proč, proč? Což je možné, že vy jste anglický špión?

PANNA (*hrdě*): Já nejsem anglický špión. Mne poslal Bůh, abych Francii zbavila anglických okupantů.

KRÁL: Ale proč jste potom zabila své nejvěrnější pomocníky?

PANNA: Protože to bylo třeba.

BISKUP: Jak třeba?

PANNA: Oni stáli v cestě skutečnění mých ideálů. Stáli v cestě záchraně Francie.

BISKUP: Jak to myslíte?

PANNA: Och, neptejte se mě na to.

POULARD: Je zřejmé, že byla jejich milenkou. Přes tento fakt jsem se dostal k tomu, že jsem odhalil, že ona je vrah.

KRÁL: Vy jste s nimi spala?

PANNA: Ano.

BISKUP: Zkažené stvoření.

KRÁL: Vy jste s nimi spala ve stejnou dobu, kdy jste si se mnou tak cynicky hrála?

BISKUP: Vy jste všechny podváděla. Podváděla jste lid, že jste panna, podváděla jste krále, podváděla jste nešťastné milence, které jste nakonec zabila.

PANNA: Já jsem nikoho nepodváděla kvůli sobě a kvůli tomu, abych podváděla. A jestliže jsem někoho podváděla, tak i to jsem činila pro Francii.

BISKUP (*posměšně*): Pro Francii! Jak se vám vůbec něco dá věřit. Všem jste lhala, a teď je jasné, že vaše největší lež je, že jste poslána od Boha.

PANNA: Vy, vy hloupý člověče, vy sorbonnský profesore, vy ani netušíte, co jste to spáchal!

POULARD: Já jsem nic nespáchal. Já jsem jenom uvažoval. Logicky.

PANNA: Vy jste všechno zničil. Vy jste změnil dějiny Francie. Vy jste při tom svým logickým uvažováním ani na moment neviděl dál než na špičku svého vlastního nosu. Vy jste znemožnil mé historické poslání. Vy jste zničil možnost, aby Francie byla zase brzy velká. Vy jste znemožnil, abych až do konce učinila to, co bylo třeba učinit.

POULARD: Víte, mne zajímá víc čistá objektivní pravda než historické perspektivy.

PANNA: Copak nechápete, že čistá pravda je v některých okamžicích nepotřebná? Zbytečná? Že vaše pátrání po objektivitě se v jistých momentech stává hloupostí?

POULARD: He, he. Intelektuál musí vždycky hledat jenom ryzí pravdu a v každé situaci objektivizovat.

BISKUP: Celá ta diskuse není důležitá. Nepanno z Orleansu, vy jste prachobyčejná podvodnice a vražedkyně.

KRÁL: Ale proč jste to udělala?

PANNA: Proč jsem je zabila?

KRÁL: Ne, proč jste s nimi spala?

PANNA: Musela jsem. Musela jsem se dostat k vám, můj králi. Abych vás mohla vést proti Angličanům. Abych vás vzala za ruku a odvedla na korunovací do Chartres. Nikdo mi nevěřil. Nikdo mě nechtěl poslouchat. Nikdo mě nechtěl vést ke dvoru. Poslala jsem sám mnoho vzkazů, které zůstaly bez odpovědi. Chtěla jsem se dostat k vám, ale vy jste mě nechtěl přijmout. Ne kvůli mně. Kvůli vám, můj králi. Kvůli Francii. Musela jsem s nimi do postele, aby mě někdo vážněji vyslechl, vážněji pochopil, protože muži mají náladu někoho poslouchat jenom tehdy, když jsou v posteli, unavení a uvolnění. Teprve pak mohla moje slova vstupovat do jejich uší, když jsem upokořila jejich chtíč. Proč jste mne nepovolal dřív, můj králi? Proč jste od počátku nechápal vážně mé vzkazy? Proč jste mě vy sám hned nevyslechl, ale posílal jste vévodu z Peugeotu a biskupa ze Saint Etoile, aby prozkoumali, kolik je pravdy v mých slovech, aby uvážili, má-li smysl jakousi Bohem posedlou dívku posílat ke dvoru? Proto jsem s nimi spala, můj králi. Abych vykonala to, co určil bůh. Abych vás korunovala. Abych vás učinila jediným a pravým králem Francie.

BISKUP: A proč jste je zabila?

PANNA: Musela jsem. Francouzský národ věřil, že ho pouze panna z Orleansu může osvobodit z anglického jařma. I vy všichni tady jste v to věřili. A já jsem nesměla dopustit, aby se objevil nějaký hlupák, směšný ve své mužské ješitnosti, aby na mne ukázal prstem a aby hrdě prohlásil: ona není Panna, já jsem s ní spal. To jsem nesměla dopustit. To se nesmělo stát. A zase ne kvůli mně. Protože já jsem v srdci zůstala čistá a nevinná, nikterak se mne nedotklo to, co bylo. Jejich těla mnou prošla jako tichý vánek, který nepohne ani nejmenším lístkem v lese. To prostě nebylo důležité. Důležitá byla jenom Francie.

KRÁL: I se sluhou jste spala?

PANNA: On jenom příliš mnoho věděl a vydíral. Chtěl totéž.

BISKUP: Ty detaily nejsou důležité. Vy jste zločinec, který se podle všech božích i lidských zákonů trestá. Vaším slovům nelze dát víry ani co by za nehet vlezlo. O vašich úmyslech můžeme pochybovat, ty mohly být takové nebo makové, ale vaše skutky, to jsou fakta. Fakta, která nelze pomínout. Vy jste zabila biskupa ze Saint Etoile, pokorného sluhu božského na zemi.

PANNA: Pro něho bylo důležitější ukojení chťice než záchrana Francie a než mír pro tento národ.

BISKUP: ... vy jste zabila dva věrné královy služebníky, dva šlechtice, čestné a poctivé, a všem vašim zlobným poznámkám o nich nemůžeme popřát ani špetku víry. Používáte pomluv, abyste zakryla svůj špinavý a špatný nevěstčí charakter.

PANNA: Jak můžete ...

BISKUP: To jsou fakta, s nimiž nelze pohnout. Myslím, že je vám váš osud jasný. Je konec vaší falešné, prospěchářské hry.

KRÁL: Co navrhuje, biskupe?

BISKUP: Tady aspoň nebudeme v rozpácích. Všecko je naprosto jasné. Had, který se převlékal ve vyslance božích, nezasluhuje žádný jiný trest než pouze jediný. Nejstrašnější.

KRÁL: Ale ona to myslela dobře. Ona přece jen něco udělala.

BISKUP: Ano, udělala něco. Poskvrnila váš dvůr krví. Lhala. Tahala za nos celý dvůr včetně vás. Podváděla celou Francii.

PANNA: Biskupe, z vás mluví vaše stará rána. Vy jste nikdy neuvěřil, že by se Bůh mohl zjevit prostřednictvím něko-ho, kdo nemá černou sutanu. Z vás mluví nejobyčejnější závist, která ve vás nikdy nepřestala doutnat.

BISKUP: I nyní z vás mluví ďábel, tak jako vždycky.

PANNA: Můj králi, což nechápete, že je někdy třeba učinit i špatné skutky, aby bylo možné dosáhnout velkého cíle!

BISKUP: Neobracejte se na korunovaného krále, neboť na to nemáte právo. Čtyřnásobný zločinec nemůže dostat milost.

KRÁL: Co s ní uděláme?

BISKUP: Připomínám vám vaše prohlášení, jež jste nedávno učinil. Sám jste se zapřísáhl, že vrah dojde nejstrašnějšího trestu. Tento slib splňte právě tak, jako by bylo správné, kdybyste intelektuálovi ze Sorbonny vyplatil slíbenou odměnu.

KRÁL: Co se týče odměny, to je v pořádku. Jenom mi je líto ...

BISKUP: Tuto kreaturu v lidské podobě nelze litovat. Navrhují, abychom ji předali do rukou angličanům, kteří budou nejlépe vědět, co je s ní třeba dělat. Tak si my neušpiníme ruce krví osoby, kterou si můžeme jenom hnusit. Chcete-li, mohu vám ještě jednou zopakovat celý seznam jejích zločinů. Za prvé (odjet)

POULARD: A tak díky mému logickému uvažování skončil ten případ s hledáním anglického špióna na dvoře krále Karla VII. Odměnu tisíc dukátů jsem dostal, i když musím přiznat, že odměna pro mě v téhle věci nebyla to nejdůležitější. Objektivní pravda musí být vždycky a pro každého to jediné a cenné, co na této zemi existuje. Musím ovšem přiznat, že moje vážnost u dvora po těchto událostech příliš nevzrostla. Dál mi říkají, že jsem obyčejný, pitomý intelektuál, který dělá jenom zmatky, který zničil možnost, jak rychle Francii osvobodit od anglických okupantů a brzy ji učinit velkou, říkají, že jsem zničil velkou národní historickou postavu a že jsem vůbec jako obvykle udělal odpor-ný intelektuálský zmatek, protože říkají, kdo tady vůbec potřeboval nějakou objektivní pravdu. Náš stát nejmní.

(Závěrečná hudba)

VETRÉNE

PAVEL KOMANEC

Snad že uhodily kruté mrazy, přišel jsem ještě domů pražskou silnicí, ale nebyl to návrat ztraceného syna, z kterého ještě páchne kořalka, aby se smísila s matčinými slzami a s vůní bramborových placcek, které on tak rád. Vracel jsem se pečlivě oblečen i vymydlen, ale nikomu z čeledi jsem se nelíbil, ba podle názoru čeledína Jindry jsem kulhal. Snad měl pravdu v tom smyslu, že navzdory mému zevnějšku, který byl bez chyby, bylo na mně cosi pokřiveného. Každý to poznal, ale každý se na to díval jinak. Hajný Poláček tvrdil, že koukám proto tak hloupě, že mám skleněné oko. Bětka, která poklízí hnůž, prohlašovala, že páchnu. Zkrátka nelíbil jsem se nikomu a zejména sobě, protože jsem cítil, že čas, kdy jsem se mohl vrátit, už minul. Jenom matka, která nejdále viděla, zakrývala si propast, jež se před ní mým příjezdem otevřela, obrazem malého chlapce, kterému ze všech jejích dětí nejvíce ublížili. Snažila se, ubohá, vrátit mi teď ve třech dnech dluh, který se domnívala u mne mít.

A tak došlo na prase. Obětovali je jako domácího Krista, aby vykoupilo jejich vinu, naplnilo můj žaludek a usmířilo mé srdce.

Ten den zamrzly ručičky hodin, ptáci padali mrazem a formani podupávali na zápraží, pijíce drátenickou. Ten den z valachů se kouřilo, sněhuláci obstoupili náš dvůr a okruh života se stále užil. Čtveřáci! Neřekli mi nic, aby mě zase probudilo bratrské pobrukování mlýnku, který mele koření, jako v dětství. Jako v dětství, ano, ale kde je tedy Září, kde je dobrý pastýř, a kam jste schovali mého bratra Jana, který předstírá spánek?

Když jsem přišel do kuchyně, nafukoval už řezník měchyře na tlačenkou s výrazem muže, který prorokuje konec světa. Na poličce měl tři nedopité láhve rumu. Otec se okolo nich plížil do komory jako nebezpečný stín, aby tam v závětrí

vybafal cigarety, na které chodí do cizích kabátů v síňce. Pak zase navrtil špunty u demižonů s domácím vínem, dolil vodou, kolik upil, a šinul se zpátky do kuchyně jako zpráskaný pes. Matka se dala do pláče a hlasitě plakala, zatímco já se pustil do čerstvých škvarečků.

Přehnaná citlivost všech ze dvora způsobila však hysterický průběh té poslední zabíjačky. I nezasevěnci i přespolní tušili, že není všecko v pořádku, a věci jim padaly z rukou. Když vyváděli vepře, játěho náhlou nedůvěrou, a řezník Šahul držel k němu chlácholivou řeč, nabíjeje přitom pozorně krátkou pušku, zmocnilo se pomocníků i diváků zimničné chvění. Řezník udělil vepříkovi poslední pochvalu za jeho mírnost a ušlechtilý tvar rypáku, lichotivě ho poplácal a vystřelil. A za chvíli už trousili se první cikáni z velkostatku i z pivovaru na čerstvou krev. Řezník dělal divy. Tak co mistrová, to je vetréne, volal vesele, ucpává širokým palcem díru jako vrata, ze které bublala krev. Uplakaná matka přispěchala tedy s pařákem a řezník za jásavého pokřikování dirigoval ten zmatek. Ale snad že se s otcem příliš napili, zpychnul a třískal najednou do prasete jako Herkules za pokřiku, který byl stále sprostší. Tu po jedné mohutné ráně poroučel se triangel i s prasetem do bláta a topůrko třímal zamýšleně v ruce, zatímco sekýrka jako varovný pták přelétla nějakých šedesát metrů prostranstvím, rozbila okno a zasekla se na tři prsty do stolu výměnkáře Johana. Museli jsme mu za to poslat prejtů. Ano, ale matka, má ubohá máti tolik se polekala, že popadla prasečí hlavu a dala se s ní do běhu. Šahul polapil ji teprv u kostela a Studniška s pomahači nadbíhali si ji kolem rybníka. To nás ovšem stálo další jatnice a matčiny oči už do večera neoschly.

Ale pak kouřilo se z necek a ze zmateného pobíhání vynikal zase veterán Jaroslav Studniška, který obletoval prase

jako pilná včelka, radostí bez sebe z pachu krve, ze zpěvu řetězů a škrabek na prasečím těle, z vůně smůly. Okolo necek se rojili cikáni, pocestní, nádeníci z kovárny, objevil se dokonce učitel Pluzenek a shromáždil v kůlně děvčátka zemědělských dělníků k jakémusi cvičení. A skutečně už po chvíli ozýval se z kolny zpěv: „Když jsem chodil do školy, učil jsem se písmeny. Jedna dvě, tři čtyři, to jsou moje písmeny.“

Rezník jako vítězný vojevůdce stál nad válem, z ovaru se kouřilo a on, rukávce vyhrnuté, přiděloval porce masa s gestem Karla Velikého, který dělí svět mezi své vasaly.

Někteří hosté, kostnatí a zasmušilí, najedli se tak dobře, že i s malými dětmi žertovali. Ty děti byly tak překvapeny, že nestačily ani zaplakat, když je náhle zezadu popadla surová ruka a přimáčkla je ke zdi nebo jimi zatočila ve vzduchu a nechala dopadnout na zem za všeobecného veselí tak prudce, až jim praštěly kosti.

Mezi tím běhala matka pořád pro pivo v bláhové naději, že mne ještě pozdrží a pozvolna opět získá alespoň skrze tuto moji slabost. Chytala se té myšlenky jako tonoucí stěbla a cesta mezi dvorem a hospodou Na slavníku se toho dne netrhla. Opravdu jsme jí ale klidu nepopřáli, ani se ohrát nestačila a džbány byly už zase prázdné, tak jsme se s ka-

marádem činili. A že jsme si pivo stále více zlepšovali kořalkou, záhy objevili jsme v přístěnku barvu, kterou tu zanechali klempíři a rodiče si kvapem odváděli své plačící děti s přimalovanými vousíky. Nejdéle jsme se smáli jedné holčičce, která vypadala jako Bedřich Falcký, a když ji zbavili tlustého kníru, nemohla se ještě dlouho utíšit.

Nakonec jsme vyběhli jen tak v papučích a ve vestě, že den zakončíme v hospodě, kde nám bude ještě veseleji. Tu, když jsme obcházel mokřinu a mřili přes zelinářskou zahradu, že si nadejdeme, ohlédl jsem se na dům. A tam nahoře, ve vikýři, zdálo se mi, že vidím svou matku vztyčenou jako přízrak, kterak mává dlouhýma, kostnatýma rukama jako lopatama božího mlýna a otevírá naprázdno černá ústa. Přidal jsem do kroku. Věděla, že už se nevrátíme. Hostinský Bulko-Báči přijal nás vlídně. Když jsme propili poslední krejcar i kalhoty, vážně se pokřivoval a sejmul nám se stěny žebrácký pytlíček, svůj vlastní majetek. Dokonce nám otevřel dveře, dlouho za námi hleděl do hluboké noci a jeho slzy kapaly pak do pivní pěny až do zavření.

Ale přece jen, když tak někdy sedím a choulím se u kamen, kde se už po léta netopí, myslím si: „Tak jsem sešel, že už na mne i ptáci sedají. A to je zlé. Ležím tu jako snhlá noha, a doma mají možná vetřene.“

STÁTNÍ HUDEBNÍ VYDAVATELSTVÍ, N. P., PRAHA 1, PALACKÉHO 1,

vydává sborníky písní z repertoáru malých scén:

Písníčky divadla Rokoko: **ČEKÁNÍ NA SLÁVU**

Pospíchám za tebou • Dostal jsem kuli • Den žen • Přines ten klíč, Tony • Proč se ptáš • Mám ráda cestu lesní • Hříbě.

Zpěvník je doplněn kytarovými doprovody. Cena Kčs 4,—

Písníčky divadla Apollo: **5 X APOLLO**

Pouť je když • Pouťové limbo • Cesta rájem • Píseň k pláči • Hádej Matyldo.

Zpěvník je doplněn kytarovými doprovody. Cena Kčs 3,—

Připravujeme sborník písní z nového pásma divadla Apollo **NESPORY**

Zámoří • Bum, bum, bum • Můj kamarád pláč • Kam letí čáp • C'est la vie • V máji •

Dívka toulavá • Zlatá náušnice • Píseň útěchy.

Zpěvník je doplněn kytarovými doprovody. Cena Kčs 5,—

Taneční movinky našich i zahraničních autorů vycházejí pravidelně ve sbornících:

ZPÍVÁME S KYTAROU, pro zpěv a kytaru

RYTMUS a MELODIE, pro zpěv a klavír

MTS a MZS, pro malé taneční soubory

Všechny sborníky si můžete objednat v prodejnách SUPRAPHON nebo v prodejnách Kniha n. p.

rms 10

Navenek je to „nekorunovaná královna českého šansonu“

(MF, 30. I. 1966), suverénní, bystře odpovídající intelektuálka, komediální talent lehce zmáhající úskali scénického projevu, úspěšná a uznávaná osobnost.

Ve skutečnosti je Hana Hegerová obrovský dřič,

člověk před každou premiérou přetažený

a, jak se mi zdá, ne právě nejšťastnější,

upnutý ke své práci jako k cíli daleko nejpřednějšímu,

bez jehož splnění by nic ostatního nemělo smysl.

Je důkladná, nejraději by na přípravu každé písničky

měla dvakrát tolik času; ví, že její desky

těžko budou hity, ale tím spíš musí něco vydržet,

někteří lidé si je budou pouštět i po letech.

Není tajemná a záhadná: někdy by nejraději „zasklila“

představení a šla místo toho do biografu, někdy se jí zdá,

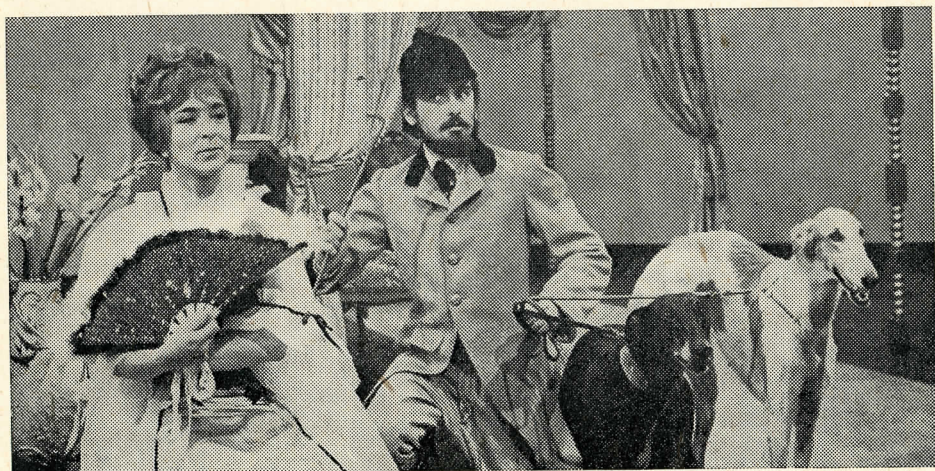
že dělá málo a začne se shánět třeba po poloamatérském

souboru, který se jí líbil a se kterým by si ráda zazpívala.

Trpí nervozitou, jako ostatně skoro každý umělec,

který dobře zná své nedostatky. I proto většinou zpívá výborně.

Hana Hegerová, zpěvačka antihitů

NAROZENINY: 20. října 1931 – **BYDLIŠTĚ:** Do roku 1953 Komárno, Piešťany, Bratislava, pak Žilina a od podzimu 1958 Praha. – **STAV:** Rozvedená, matka dvanáctiletého Matúše.

PRVNÍ VEŘEJNÁ VYSTOUPENÍ: Od šesti do jedenácti let chodila do baletních kursů, nakonec do baletní školy při Národním divadle v Bratislavě, kterou vedl choreograf Relský. V představení „Z pohádky do pohádky“ v podřepu představovala trpaslíka a v tak zvaných matiné vždy dělala grotesky, charakterové úločky; nikoliv klasický balet.

DĚTSKÁ RECITACE: Od třetí třídy chodila k jedné paní na němčinu.

Když potom učitelčiny žáci hráli v originále hru Hans und Grätchen, představovala Hanse. Na gymnasiu v Komárně začala soustavně recitovat, vyhrála i soutěž v Nitře a byla ve všem, co mělo něco společného se scénou.

HUDEBNÍ PRŮPRAVA: Do čtrnácti let klavír.

PĚVECKÁ: Soustavnější vlastně až v Praze u profesora Roznera.

ŽIVOTNÍ: Po soutěži ochotnických souborů, kde hrála Jessy u „Ruské otázky“, jí nabízel, aby šla po maturitě k profesionálnímu divadlu do Nitry.

Chtěla však na vysokou obchodní. Místo toho

pracovala rok v komárenské továrně: v mnoha odděleních,

i v kádrovém. Na učňovské škole učila kluky ekonomiku a politickou výchovu.

Pak viděla v novinách oznámení, že se otvírají kursy.

Udělala zkoušku do několika a rozhodla se pro ten nejdelší, ODK (Odborný divadelní kurs při státní konzervatoři v Bratislavě; dvouletý).

PRVNÍ FILM: Na konci kursu, v roce 1953, hledal režisér Krejčík obsazení pro svůj film Fróna. Dvaadvacetiletá absolventka řekla, že tu roli dělat nemůže, ale zkoušky s ní udělal. Nakonec to hrála.

PRVNÍ (A POSLEDNÍ) PSEUDONYM: Hana Hegerová se doopravdy jmenuje Carmen Farkašová. „Prosím vás, každý by říkal, nána pitomá, myslí si, když je černá, tak musí být Carmen.“ Proto se v titulní roli Fróny už objevila jako Hana Čelková; z úcty k mamince si vzala její dívčí příjmení.

Hegerová je po svém manželovi. Takže k tomu jakoby reklamnímu dvojitému H přišla opravdu náhodou. – **HEREČKA NEBO ZPĚVAČKA?** „Cítím se a stále tvrdím, že jsem a budu herečka. Hrála jsem pět let v Žilině a do bratislavské Tatra revue jsem šla zpívat opravdu jen abych si přivydělala...“

A JAK TO VLASTNĚ JE? Hegerová má alt, jaký jí mohou „skutečné“ zpěvačky závidět. Ona závidí jim, že nemají problémy se správnou intonací.

Tu si totiž musí neustále hlídat, a někdy –

třeba v nahrávce Chod' po špičkách z „Klarinetů“ – bohužel přece jen neuhlídá.

SOUČASNÉ ANGAŽMA: Žádné. Po občasném hostování v bratislavské Tatra revui a v pražské Alhambře, angažma v Rokoku (1958–1961) a v Semaforu (1961–1966) to zkouší letos od podzimu na volné noze. –

ZAHRANIČNÍ ÚSPĚCHY: Cena kritiky na festivalu v Sopotech.

ZAHRANIČNÍ NEÚSPĚCHY: Někdo možná řekne odvolané vystupování v pařížské Olympii, ale tehdy nebyly včas francouzské překlady. A co znamená zpívat v Paříži v jiné řeči, to na sobě těžce poznala jinak znamenitá Polka Eva Demarczyková.

NEJOBLIBENĚJŠÍ ZPĚVÁCI: Prý by jich bylo mnoho a kromě Piafové snad žádný nej.

BASNÍCI: „Kdysi Smrek, Novomeský, Rúfus, Mihálik. Dnes čtu raději beletrii a z poezie Suchého texty k písním.“

PROZAIKOVÉ: „Angloamerická literatura a z české Čapek, Hašek, Michal, Škvorecký, Kundera, Lustig, Hrabal, Vyskočil.“

MALÍŘI: „Mám ráda obrázky. Od lidových, přes naivní, impresionisty až po naše malíře Galandu, Fullu, Bazovského. Z mladých skupinu Mikuláše Galandy, Brunovského a mnoho dalších.“ – Skladatelé: Bach, Beethoven, Debussy, Prokofjev, někdy i Schubert.

A Janáček. – **KONÍČEK:** Vaření (a právě tak konzumování), kopaná, hokej.

ŽIVOTNÍ PŘÁNÍ: Všechno to vydržet.

Jiří Černý

Fotografie Hany Hegerové od Viléma Sochůrka.
Na předcházející straně foto P. Mrázová.

Zpívá Hana Hegerová

KÁZÁNÍ V KAPLI BETLÉMSKÉ

Hudba: Petr Hapka / Text: Petr Rada

Z recitálu Hany Hegerové a Miroslava Horníčka v Semaforu

Chord: *Ami* *G* *Ami* *Ami*

Až dnešní do-ba nepře-je už kostelům a chrámům, až zájem lidí obrátil se

G *C* *E^b* *B^b* *E^b*

ke kinům a krámům, až za-ní-ce-ná ká-zá-ní už ne-ho-dí se jaksi

F[#] *C[#]* *F[#]* *Tempo* *Ami*

do theo-ri-e životnía tím méně i k pra-zi, přec jen byl dobou,

D7 *F* *G* *C* *Ami* *C*

kte-rá rá-da ho-vo-ří o šlo-vě-ku, uprostřed Pra-hy zbu-do-ván

Ami *D7* *C* *G7* *C* *Chord* *C*

pa-mát-ník stře-do-vě-ku. A ten, který v tomto koste-lí-ku

Dmi *G*

oblíben býval u farní-ků pro plame-ná svá ká-zá-ní,

tempo *C7* *Fmi* *B^b7* *E^b* *Fmi* *G*

ten, který neznal co je strach, ten z něhož nezbyl a-ni prach, u-ná-šen ka-za-

Cmi *R^b* *E^b* *D7* *G7*

telnou, asi zno-va metat by mu-sel krutá slo-va do strachem nalomených zad,

Cmi *G7* *Cmi* *G7* *Fmi*

rozhoupat chtěl by zvony věží, protože s tímto lidem stěží opravdě hovořit by

G7 *Cmi* *G7* *Cmi* *G7*

doká-zal, však nenašel by mezi vše-mi toho, kdo lidem v této zemi

Fmi *C7* *C7* *Fmi* *B^b7*

opravdě hovořit by zaká-zal. Ten, který neznal co je strach, ten z něhož nezbyl a-ni

E^b *Fmi* *G* *Cmi* *R^b7* *E^b*

prach, unášen ka-za-telnou, a-si zno-va metat by mu-sel kru-tá slo-va

D7 *C* *D^b7* *C[#]* *A^bmi* *D[#]mi* *D[#]7*

do strachem nalomených zad. Poznatek do o-čí by štlpal ho-jak mýdlo,

C[#] *A^bmi* *D[#]mi* *G[#]* *C[#]* *A^bmi* *D[#]mi* *C[#]7*

že lidé ho-jí se je-no své dobré bydlo, třesou se před záští malých kostelníků,

C[#] *A^bmi* *D[#]mi* *rit.* *C[#]7* *C7* *Fmi*

svých vlastních sousedů. svých vlastních důvěrníků. Ten, který neznal co je strach,

R^b7 *E^b* *Fmi* *G7* *Cmi* *R^b7*

ten z něhož nezbyl a-ni prach, u-ná-šen ka-za-telnou, a-si zno-va metat by mu-sel

E^b *Cmi* *Cmi* *C7* *Fmi* *rit.* *Cmi* *C*

krutá slo-va do strachem nalomených zad, do strachem nalomených zad.

NEJOBLÍBENĚJŠÍ VERŠE NEJOBLÍBENĚJŠÍCH ZPĚVÁKŮ

JIŘÍ SUCHÝ

MODRÉ PUNČOCHY

Znám skromně zaoblená lýtka
Jaká jsme zvyklí vídat u sochy
V duchu je vidím stále
Jinak zřídka
A líbí se mi na nich
Modré punčochy

Nevím koho
By to nenapadlo
Že chodidla jsou
Jistě růžový
A prsty jako školní
Počítadlo
Čtyři a jedna je —
No honem kdo to ví?

Hlásím se já
A říkám hrdě: Pět
A pak si znovu sednu do lavice
A od těch dob
Uteklo mnoho let
A s léty přišla touha
Přesvědčit se

Protože najdu
Počítadlo stěží
Je třeba sundat
Modré punčochy
Čtyři a jedna je...
Na tom už nezáleží

Znám skromně
Zaoblená lýtka
Jaká jsme zvyklí vídat
U sochy

PÍSEŇ O MALÍŘI

Hudba: Petr Hapka / Text: Petr Rada

Zpívá Hana Hegerová

Foxtrot *F* *C7* *F* *C7* *F* *C7* *F* *B^b* *F#*.

Orch *F* *F* *G7* *C7* *C*

Bydlíval u nás v podkroví, voníval ter-pen- tý-nem a že byl malíř, to se
kdo chce být doma proro- raděj ať řek-ne a-men, ma-lí-ři často do o-

C *C7* *F* *F*

ví, občas byl cí-tit ví-nem, rostly mu vousy troseč-ní- ků
ken z u-li-ce vle- těl ká- men, kdo če-ká chválu součas-ní- ků,

D7 *Gmi* *C7* *C* *C7*

ztracených prostřed vlastní ženě, vočích, jak v šachtě do světlíku, každý se ztrácel jako
ztratí se prostřed vlastní ženě, malíře kdosi na chodní- ku zmlátil a potom zmizel

F *R^b* *F* *C7* *F* *F7*

ve tmě, maloval lidi z o-ko- lí, vše-chny jsme do-bře zna- li, jenže, když
ve tmě, říkají lidé z o-ko- lí, že dostal správnou lek- ci já však, když

R^b *F* *C7* *F* *R* *Gmi*

ma-líř dovo- lí, pak jsme je ne-po- zna- li, pak jsme je
ma-líř dovo- lí, sou-hlasit snimi ne- chci, sou- hla- sit

F *C7* *F* *F* *R*

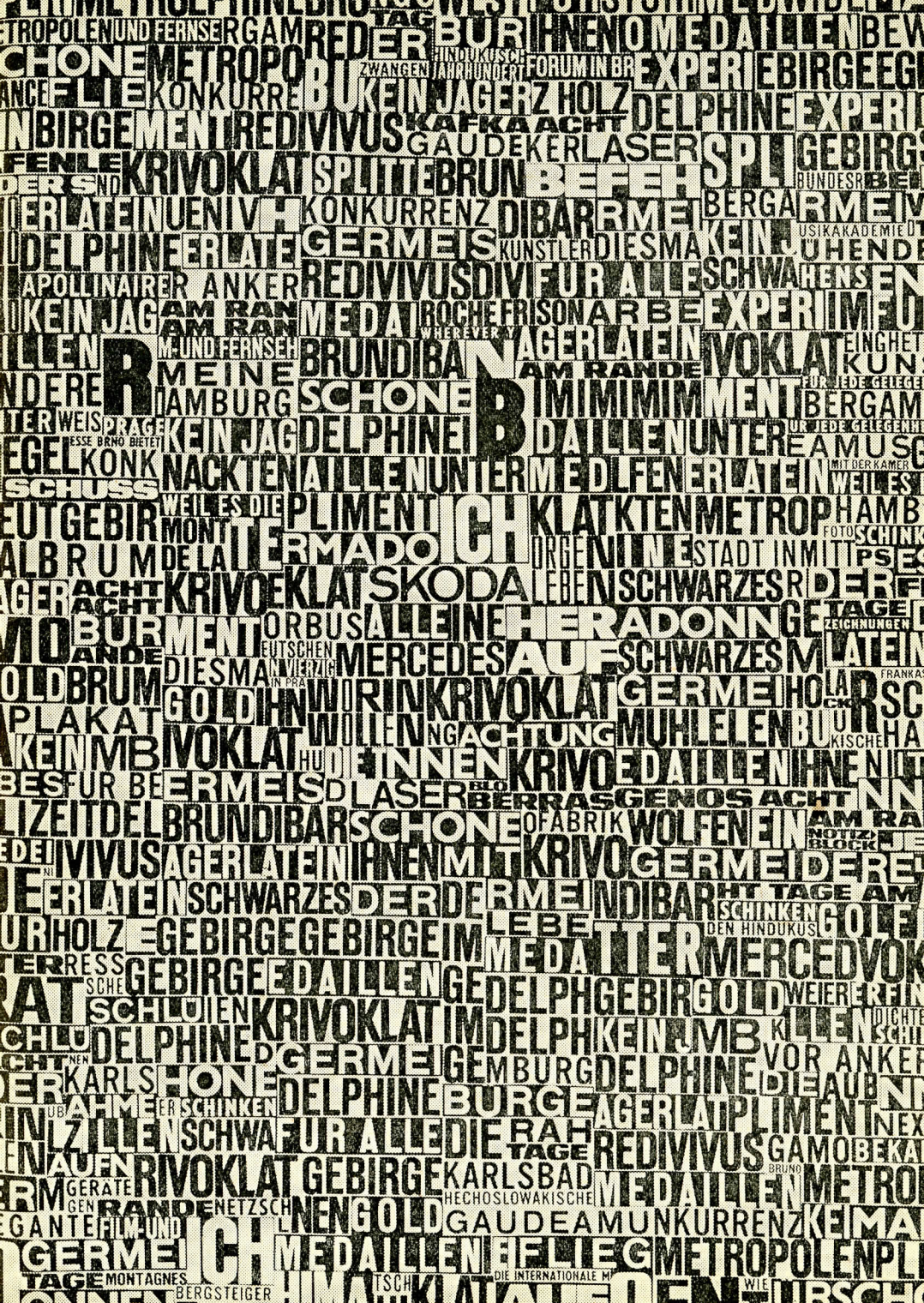
ne- po- zna- li. Refr. Pane ma-lí-ři, co vás to vede,
sni-mi ne- chci.

F *Gmi* *C7*

proč chcete malovat jen tváře bledé, do o-čí zlost astrach, nenávisť se zá-vistí,

F *Dmi* *F* *C7* *F* *R^b*

pane ma- lí- ři, to se vám přece vymstí, pane ma-lí-ři, u-li-ce reptá,

F Dmi F C7 F
 proč chcete malovat co se jen šeptá, co se jen po straně šep-tá la la la
 C7 F C7 F C7
 la la la la la la la la la la la la la la la la la
 1. F 2. F D7 rit. G
 la lá zanknul se vesvém podkro-ví,
 G A7 D7 D D D7
 sám se svým ter-pen-ty-nem, když potom vyšel, to se ví, sám sobě moh' být
 G G G E7 Ami
 stínem, pod paždí nesl na pro-vá-zku portrét tak zvláštní, divné krá-sy,
 D7 D D7 G C
 zmohla jsem se jen na táz-ku, kdopak to je, kde žije a - si, vydechl ti-še do mra-
 G D G C G
 zu, že tu, jež spát mi ne-dá, člověka k svému obra-zu vu-
 D G C G D
 licích te-prv hle-dá, člověka k svému obra-zu vu-licích te-prv
 G C Ami G D7 G D7
 hle-dá, vu-li-cích te-prv hle-dá la la la la la la vu-
 G D7 G D7
 li-cích te-prv hle-dá, vu-li-cích te-prv hle-dá, la
 G D7 G D D7 G
 la la la la la la v u-licích te-prv hle - dá.

MASKY

Hudba i text: Luděk Nekuda

Z písniček ostravského divadélka Okap

Kdo ne-ku - pu-je od nás je to je-ho ško- da, - je- ho
 ňuj te mas-ky, vo-lám zas a zno- va, zas a

ško- da, je- ho ško- da - á - á - á - á - á - á - á - á
 zno- va, zas a zno- va a - á - a - á - a - á - a - a

Jenom náš podnik pr-vo- třídní masky do- da, - mas-ky
 Člověk bez mas-ky se jen těž-ko v davu scho- vá, - v da- vu

do - dá, - masky do- dá - á - á. Ku- pu- je mas-ky u- rych-
 scho- vá, v davu scho- vá - á - á. A s tím kdo příliš z da- vu

le- ně, všichni už je maj, kup- te pa- ne že- ně,
 tr- čí, dav si ra- dy dá, bud' ho ně- kam str- čí

bu- de- te mít doma ráj, co ří- ká- te, už má- te, no jo, ta je
 ne- bo ně- čím poky- dá, za- po- meň- te ho- nem čím jste dříve

feš, jed- no- ho to zma- te, že i v masce má- te pleš.
 byl, jde ted' pře- ce o to, by- ste ra- dost- ně- ji žil.

Ab rubato *Ami* *Dmi* *D7* *C*
 naši maskov zakryješ vše, co si zakrýt chceš, ne- pod- ce-
 ten kdo nejde v masce od nás, ten jde proti nám. Kdo ne- ku - pu- je od nás

je to je- ho ško- da, - je- ho ško- da, - je- ho

ško- da - a - á - a - á - a - á - a - á. *do ztracena*

VZPOMÍNÁM NA SAN FRANCISCO

(I left my heart in San Francisco)

Hudba: George Corry / Text: Pavel Kopta

Zpívá Waldemar Matuška

Slowly

B^b F7 Gdim B^b maj5 B^b D^bdim Cmi7 F7 Cmi7

Já vzpo-mí- nám na San Francis- co a sotva vím,

F7 F+ B^b Cmi7 C[#]dim B^b6 D^bdim

jak vy - hlí-ží. - O- či-tých svědků je jen pár - a

D^bmi7 G7 Cmi7 C7 Cmi7 B^bdim

mapa, to je cár. - Jsem na tom hůř než s Pa-ří- zí. Přesto

F7 B^b F7 Cdim B^b maj9 B^b D^bdim Cmi7

dál si vzpo-mí- nám na San Fran-cis- co, na zla-tou

Cmi7 F7 Cmi7 F9 Ami7 D9 D9 C[#]9 D9 G7

pláž, a modrý dým. - - Co v so-bě máš, ne-

C7 C9 H9 C9 Cmi7 F5-9 B^b

vím, San Francis-co, že se mi zdáš, ať spím či bdím. -

Copyright 1954 by General Music Publishing Co. Inc.
New York.

Pro ČSSR Státní hudební vydavatelství, Praha 1966

(se souhlasem nakl. Campbell Connolly & Co. Ltd. London)

STÍN KATEDRÁL

Hudba: Karel Svoboda / Text: Ivo Fischer

Zpívá Helena Vondráčková a Václav Neckář

Pomalý beat

C F C B^b C F

Stín katedrál, půl nebe s bůhví- čím, já, já, svůj i-de-ál,

C D G E^b F B^b F

z ú- směvů šál, dům nebo v básni rým, já, já, co ti dál,

C D G E^b F B^b F

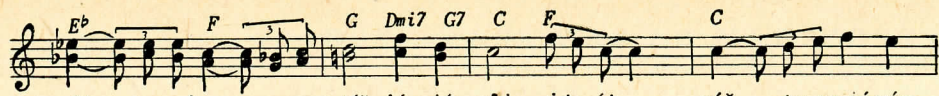
sen, co si dá-vám zdát, Přej si, co chceš, zlatý důl nebo věž, sladkou

E^b F B^b E^b F B^b F

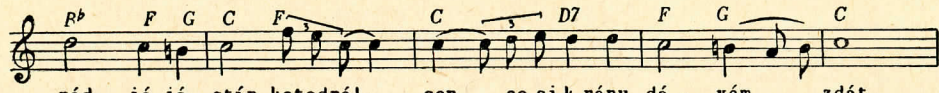
mám, řekni, dárkem dát? Tady máš mořskou pláž nebo pláž, hudbu

E^b F B^b E^b F B^b F

sůl nebo ráj, suchý déšť? Ber, tady máš mořskou pláž nebo pláž, hudbu

sfér, jenom ber se mnou těž, jé, jé, můj ide-ál, víš, to, co já mám

rád, jé, jé, stín katedrál, sen, co si k ránu dá - vám zdát.

Ten, co se nám bu-de zdát, ten, co se nám bu-de zdát.

© Státní hudební vydavatelství, Praha 1966

LOUČENÍ

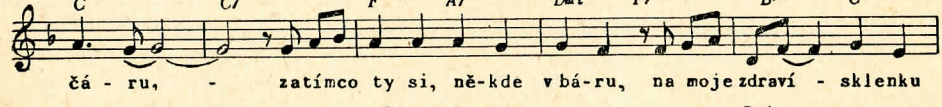
Hudba: Jaroslav Uhlíř / Text: Petr Markov
Z rozhlasových programů Polní pošta

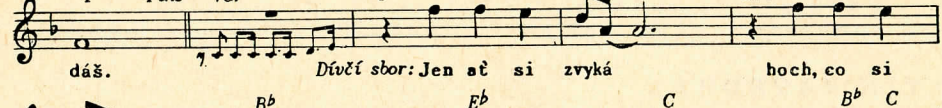
Až, zas mě přiví-tá Až, ostrov s velkým A, až skončí

weckend náš, až zas mi sbohem dáš, vzimě i v žá-ru rád budu hlídat rodnou

čá - ru, - zatímco ty si, ně-kde v bá-ru, na moje zdraví - sklenku

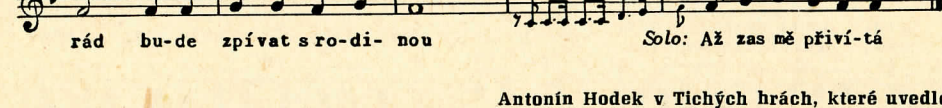
dáš. Dívčí sbor: Jen ať si zvyká hoch, co si

tyká do-kon- ce s Ja-nem Sladkým Kozi- nou,

až za čas krát - ký vrá-tí se zpát - ky, ještě

rád bu-de zpívat s ro-di- nou Solo: Až zas mě přiví-tá

Antonín Hodek v Tichých brách, které uvedlo
Divadlo Jiřího Wolakra. Foto M. Fišer

ÁRIE POTÁPĚČE

Hudba: Petr Hapka / Text: Petr Rada
Z televizních pohádek O pradědečkovi
Zpívá Waldemar Matuška

Slowfox (Slowrock)

C / F / C / G7 C F C G7

V zeleném světle pod hladinou panuje vlá - da ti-
šklebie ti-že le-ží, pozpátku le - zou ra-
tu-ze za-jí-ma-vé, mnohem víc než- li v su-

C G7 C F C G C C7

cha, nad tebou, jako ptáci, plynou stříbrná ry-bí bři-cha,
ci, člověk se odtud na ná- břeží, nahoru nerad vra- cí,
chu, na chvíli ti však br-ní v hlavě, to z nedo-statku vzduchu,

F E7 Ami D7 G G7

la - la la - la la la la la la la nad tebou,
člověk se na chvíli

C F C G C G7

jako ptáci, plynou stříbrná ry-bí bři-cha. V písku si
odtud na ná- břeží, naho-ru ne-rad vra- cí. Je tady
ti však br-ní v hlavě, to z nedostatku vzduchu.

TENNESSEE WALTZ

Hudba a původní text: Red Stewart a Pee Wee King
Český text: Rostislav Černý
Zpívá Karel Gott

Tempo di waltz moderato

B^b B^{b7} E^b E^bmi

Při tan-ci mi řekla tence: Za mi-lence chci vás, když mi

B^b C7 F7 B^b

da - te hrát Ten-nes- see valse. - Mě ten ú-děl vy-vo-

B^{b7} E^b E^bdim B^b F7

lence hrozně tí-ži při myšlence, jak ná-hle jsem jí v srdci u-

vá- z. A- však ji- ný dal hrát je- jí Ten- nes- see

valse a já krá- čel pak z bá - lu sám. - S ble- dou

lí- cí u- to- pěn- ce splí- tám pohřeb- ní věn - ce a

zpí- vám si Ten- nes- see valse. - Při tan- valse. -

Copyright MCMXLVIII by Acuff-Rose Publications, Nashville
Pro ČSSR Státní hudební vydavatelství, Praha 1966
(se svolením nakl. Campbell Connelly & Co. Ltd., London)

MALE SLUNE

Hudba: Miša Polák / Text: Pavel Grym

Ma- lé slů- ně těž- ce stů- ně, cho- dí s vel- kou ná- plas- tí. Chy- ti-

lo se kde- si vle- se, no- sem ro- vnou do pas- ti. Do le- sa šlo, aby

na- šlo kus ba- ná- nu pro ra- dost, sot- va vle- se roz- hléd- ne se,

přepad- ne ho zvě- davost. Či- chá vů - ně po- blíž tů- ně, všeteč-

nost je špat- ná ctnost, v to- m se sta- ne neslý- cha- né, skláp- ne pas- ta

slon má zlo- st. Po- po- táh- ne, nos na- táh- ne, pa- poušek má z to- ho smí- ch. Od té

do- by slony zlo- bí cho- bot, od- znak všeteč- ných.

POZDRAV OD DOBRÉ ZNÁMÉ

(Sag' ihr, Ich lass' Sie grüssen)

Hudba: Udo Jürgens / Text: Jiřina Fikejzová

Zpívá Jaromír Mayer

Tempo di slowfox

Pozdrav od dobré zná - mé po-víš a už nic víc, o tom, jak mi
Pozdrav od dobré zná - mé po-víš, kdyby se ptal, do-bře se jí
schází, vůbec nic nesmíš mu říct. deři, takhle lhát mu mů - žeš
dál. Poznáš mu na o-čích, jak na tom teď je on sám, jen to ne, a-by snad
zpych, oh, že tak smutné srdce kvůli ně-mu mám, - oh, - Po-zdrav od dobré
zná - mé po-víš a už nic víc, a pak přijď, přijď mi říct, co bych vážně chtěla znát: zda mě
ješ-tě, ješ-tě má rád, oh, - zda má mě rád.

Copyright (C) 1965 by Edition Montana, Hans Beierlein, München.

Pro ČSSR Státní hudební vydavatelství, Praha 1965

ČTU MICKEY MOUSE

Hudba: Jaroslav Uhlíř / Text: Miloň Čepelka

Zivě

1. Pod starou vrbou ženský mě drbou,
lajdám za město kchajdám,

JÁ VĚŘÍM

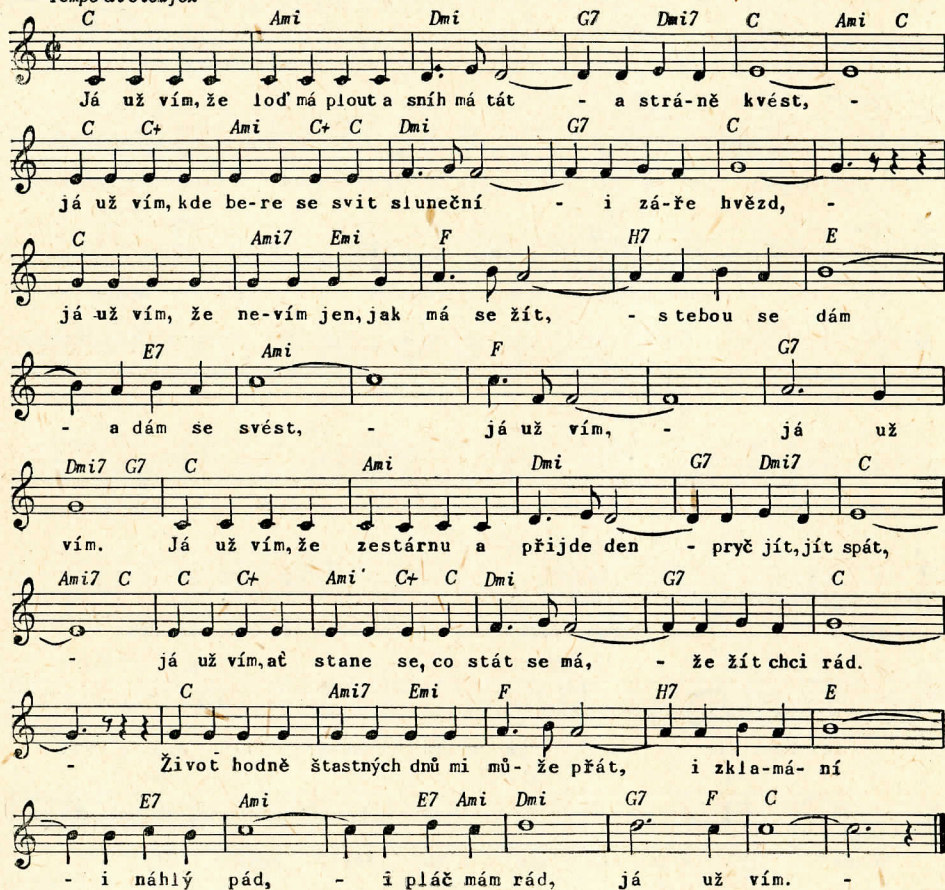
(I believe)

Hudba a původní text: E. Drake, I. Graham, Shirl,
All. Stillman]

Český text: Eduard Krečmar

Zpívá Karel Gott

Tempo di slowfox

Já už vím, že loď má plout a sníh má tát - a strá-ně kvést, -
já už vím, kde be-re se svit sluneční - i zá-ře hvězd, -
já už vím, že ne-vím jen, jak má se žít, - stebou se dám
- a dám se svést, - já už vím, - já už
vím. Já už vím, že zestárnu a přijde den - pryč jít, jít spát,
- já už vím, ač stane se, co stát se má, - že žít chci rád.
- Život hodně šťastných dnů mi mů- že přát, i zkla-má- ní
- i náhlý pád, - i pláč mám rád, já už vím. -

Copyright MCMLII & MCMLII by Cromwell Music, Inc.,
New York.

Pro ČSSR Státní hudební vydavatelství, Praha 1965
[se souhlasem nakl. Campbell Connolly & Co. Ltd.]

NEPŮJDU DO ZELÍ

Hudba: Jaroslav Dřevíkovský / Text: Zdeněk Borovec
Zpívá Jana Petrá

Živě

Ne-půjdu do ze-lí - natrhat lu-pe-ní, co když tam Pe-pí-ček

hlí- dá. Vždyť je to zlý hošík, roz-šlape - mi košík, od- dělá - ho do-ce-

la. Nepůjdu do zelí - natrhat lu-pe-ní, - Pe- píček - je pře-ce

bí- dá. Vždyť já vím, že beztak ne-dal by- mi šesták, a- ni groš - na no-vý

koš. Je to kus ne-ci-ty, nedbá o ci-ty a mé ty, ty, ty nehne s ním. -

Sroz-koší dupe po koši chudým, ja-kož i bo-ha- tým. ne-pů-jdu

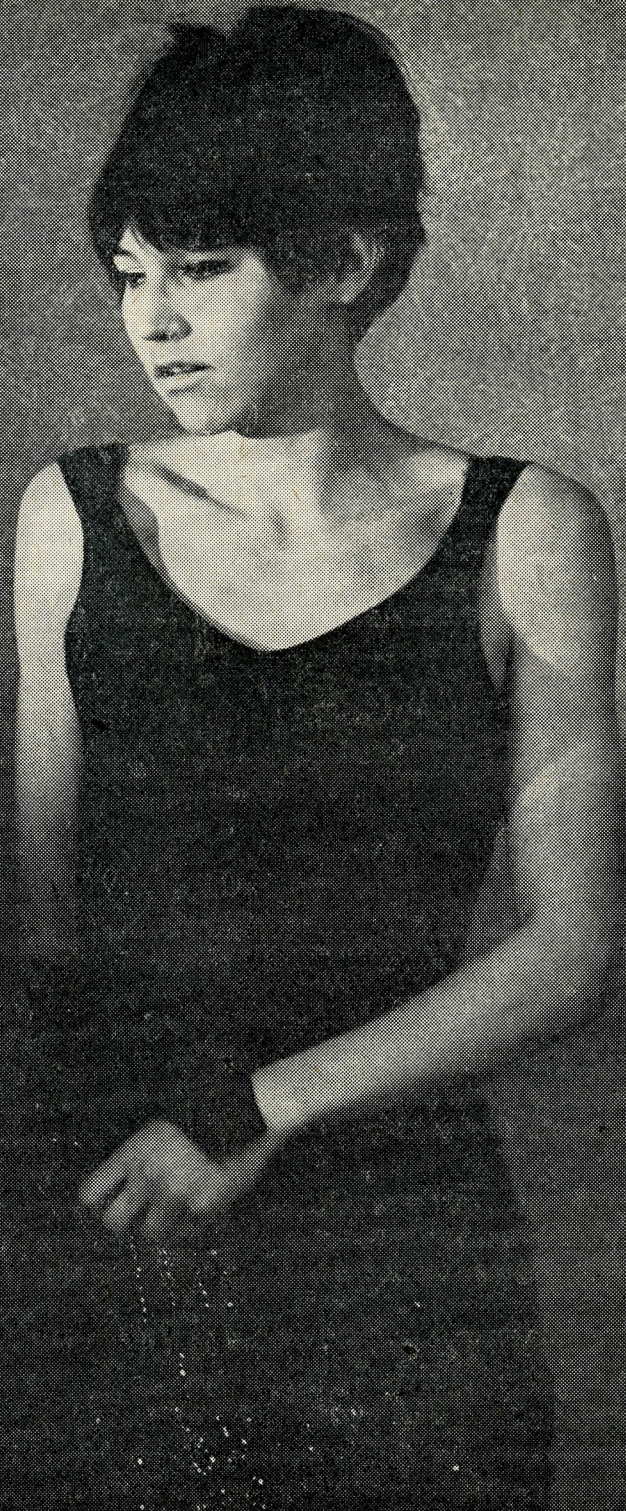
do zelí - natrhat lu-pe-ní, polní pých se za-po-ví- dá.

Prav- du má ten Pepa, že každé- ho tepá, vle- ze-li- mu do ze-lí.

© Státní hudební vydavatelství, Praha 1966

Karel Gott a Marta Kubišková v novém filmu režiséra Jana Němce Mučedníci lásky. Foto J. Komárek

KOUZELNÁ DROŽKA

Hudba: Ota Navrátilík / Text: Kamil Bednář

Rychlý volčák

D^b *A^b7*

Když se tak zá-fí-cí sou-mračnou Prahou já zatou-lám - a jdu

sám, bůh ví proč a kam, snad že vkapse dnes

D^b *A^b7* *D^b*

prázd - no mám, mož - ná, že na - jed-nou

A^b7

na ro-hu u - vi-dím pra-sta-rou - drožku stát a pan

D^b

drož - kář za - ký - vá, že mám jet s se-bou. -

D^b6 *Fmi* *D^b* *Dmi5^b* *E^bmi*

I když prý bláznov - ství dáv-ná ze-bou, -

A^b7

já se mám ně-kde v dál - ce u - vi-dět

D^b *D^b7*

s te-bou, - s tebou, kte-rou už znám

E^bmi7 *E^b7* *G 7^b/5^b*

z těch pra-dětských snů, bla-že-ných snů, a

A^b *A^b7*

pro kterou na svě-tě je-di-nou chce se mi žít. -

Db
Dnes ve-čer, drožká-ři, mu- síš tu ká- ru svou

Ab7
sta-le- tou - tryskem hnát, *Db* *Bbm7* *Dmi5b* *Ebm*
srd-co- vou hru skrá - lem

svým - chce o lás - ku dá - ma hrát, hled', drožká-ři

Ab7 *Db* *Fmi*
můj, tou ces-tou se dát. -

Ab7 *Db*
znát.

repertoár malé scény

► ZDE ODSTŘIHŇETE ◀

- Profily populárních zpěváků s jejich repertoárem
- Nejméně deset nových písniček z televizních a rozhlasových pořadů
- Kabaretní hry z repertoáru malých divadel
- Verše, povídky, scénky
- Fotografie oblíbených zpěváků a herců malých scén

Spolehlivou dodávku časopisu, jehož jedno číslo stojí 2,50 Kčs, vám zaručí pouze předplatné u PNS ve vašem okresním městě!

KDO VÍ

Hudba i text: Jaroslav Uhlíř

Ze soutěže „12 nových ke kytarě“

Pomalý foxtrot

F B^b F B^b F G7 C7 F
 Kdo ví proč sem jen on lí-bí a proč se vždycky čer-ve- nám když mi dá pu- su
B^b F B^b F C7 F F B^b F
 a pak slí-bí, že pro nou ru-ku při-jde k nám. Na-jde si pro mě vždycky chvílku
B^b F G7 C7 F B^b F B^b F
 a i když ladí ky- ta- ru, po-loží ru-ku na ko-bylku a povídá mi
C7 F Cmi C7 F Dmi
 o jaru. Zeptá se, zda je mi sním dobře a já to vždycky po- chopím,
Cmi C7 G7 C7 F
 s úsměvem řeknu "ty můj o- bře" a dodám tiše "co já vím". Snad jenom ještě
B^b F B^b F G7 C7 F B^b F
 zbývá ří- ci, že nevím jak se jme- nu- je, jedině vím, že má po strýci
B^b F C7 F7 B^b rit. Ami B^b maj7 C7 F F^b F
 kytaru, co s ní trepuje, tu prej mi ča- sem da- ru - je.

**Objednávám časopis
Repertoár malé scény**

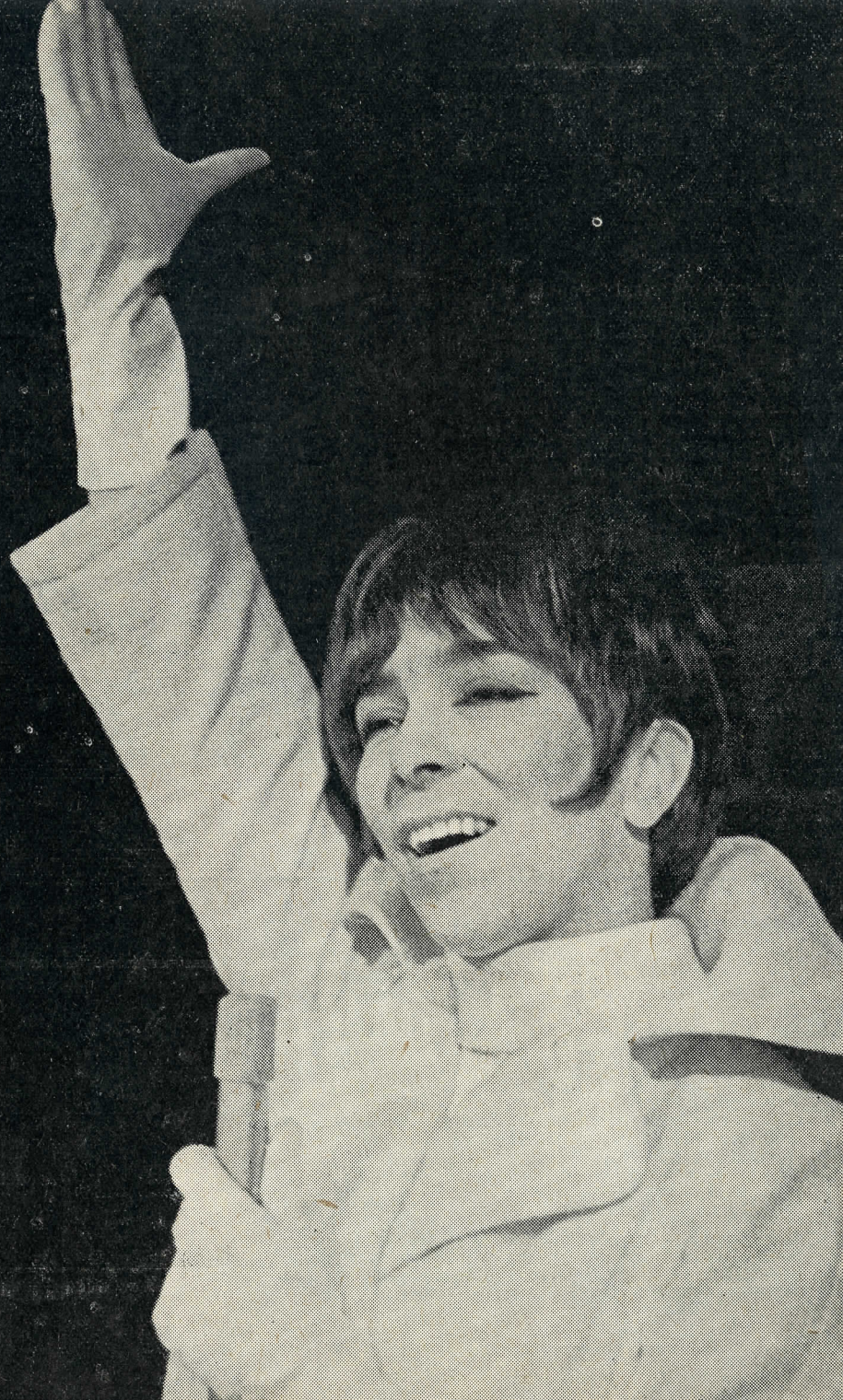
na adresu _____

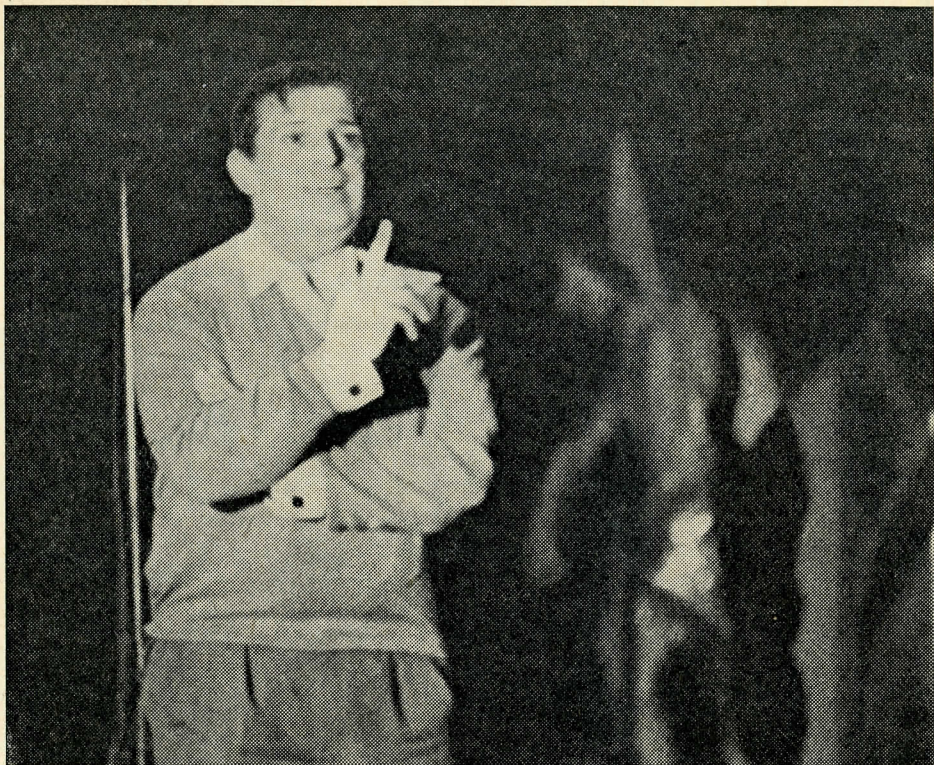
počínaje číslem _____

podpis _____

PNS

(zde vyplňte jméno okresu)

Na Riedlově snímku Jiří Ostermann v pořadu Obestín

repertoár malé scény

Vydává ministerstvo školství a kultury v nakladatelství Orbis, n. p.

Redakce Repertoáru malé scény a Amatérské scény:

Jiří Beneš (vedoucí redaktor), Pavel Bošek, Marie Vašínková

Grafická úprava: Waldemar Ungermann — Technická redaktorka: Jana Zubíková

Redakční kruh: Václav Bárta, Vratislav Bartůněk, Jiří Černý, Miroslav Kovářík,

Josef Skvorecký, Jan Srámek, Jaroslav Vedral, Ivan Verner, Ivan Vyskočil

Adresa redakce: Praha 1, Vinohradská 3; telefon 22 10 54

Tiskne Knihtisk, n. p., závod 2, Praha 2, Slezská 13

Rozšiřuje PNS, o předplatném informuje a objednávky přijímá každá pošta i doručovatelé;

objednávky do zahraničí vyřizuje PNS, ústřední expedice tisku,

odd. vývoz tisku, Praha 1, Jindřišská 14

Vychází měsíčně; cena výtisku 2,50 Kčs

Toto číslo bylo odevzdáno tiskárně 13. září 1966

© Orbis, 1966 — F-07*60269

Právo k provozování uveřejněných textů zadává

Československé divadelní a literární jednotelství, Praha 2, Vyšehradská 28;

autorská práva autorů hudebních skladeb chrání

Ochranný svaz autorský, Praha 6, Čs. armády 20

(I can't stop loving you)

Zpívá Pavel Novák

Tempo: Moderato

B^b7 E^b B^b

Ze zná-mých dů - vo-dů - chci za-po-me-nout, vzpo-mín-ky
dů - vo-dů - tě stá-le mám rád, pod ků-ží

F7 F7 Gmi7 F7 1. B^b B^b7 2. B^b E^b B^b

vláčím dál, neblahých pár pout. Ze známých zdát. - Jen v krajině
hloub tě mám, než se mu - že B^b B^b

B^b E B^b7 E^b B^b

snů, těch prolhaných snů, krásná jak hřích jsi se mnou
F7 B^b B^b B^b7 E^b

dál. Jen v krajině snů jsem tvůj pán a král,
B^b F7 B^b B^b7 E^b

jen tam, lásko má, jsem tě nepro- hrál. - Ze zná-mých dů- vo-dů
B^b F7 Gmi7 F7

- chci za-po-me-nout, vzpo-mín-ky vláčím dál, neblahých pár
B^b B^b7 E^b B^b

pout. Ze zná-mých dů - vo-dů - tě stá-le mám rád,
F7 B^b

- pod ků-ží hloub tě mám, než se ti mu - že zdát.

Pro ČSSR Státní hudební vydavatelství, Praha 1966
(se souhlasem nakl. Chappell and Co., München)

Milena Zahrynowská
v Písňích lidu pražského ve Viole.
Foto Sochůrek

sm

10